

Sreda, 2. maj 2006.

Svedok P-013

Svedok Radoje Trifunović

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 9.36 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA PARKER: Dobro jutro. Molim vas da pročitate svečanu izjavu sa kartice koja vam je predata.

SVEDOKINJA P-013: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA PARKER: Hvala. Izvolite, sedite. Gospođo Tuma.

TUŽITELJKA TUMA: Hvala. U redu. Puno hvala. Izvinite. Danas imamo još jednog svedoka. Ova svedokinja je pod zaštitnim merama, tako da neću da joj spominjem ime.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽITELJKA TUMA

TUŽITELJKA TUMA: Svedokinjo, vi ste ponovo pozvani da dođete ovamo, kako biste svedočili samo o jednom dokumentu koji je Tužilaštvu uručilo Odbrani nakon što ste vi već završili svoje svedočenje pred ovim Sudom 8. novembra prošle godine. I iz tog razloga Odbrana je ta koja je zatražila da vi dođete ponovo da svedočite, i ja ću sada predati reč Odbrani, odnosno gospodinu Vasiću. Hvala.

SUDIJA PARKER: Gospodine Vasiću, izvolite.

ADVOKAT VASIĆ: Hvala lepo, časni Sude. Dobar dan. Dobar dan svima u sudnici.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT VASIĆ – NASTAVAK

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Dobar dan svedokinji. Ja bih vas zamolio da nakon mog pitanja napravite malu pauzu pre vašeg odgovora, da bi dobili adekvatan prevod onoga što mi budemo izgovorili, i da se vaš glas ne bi čuo preko mog mikrofona, s obzirom na zaštitne mere koje imate. Ovo unakrsno ispitivanje neće dugo trajati, s obzirom na temu koja je zapravo i suština ovog ispitivanja. Gospođo, da li se sećate, da li

ste u četvrtom mesecu 1992. godine davali neku izjavu nekim državnim organima, ili nekim komisijama za potragu za nestalim licima?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne sjećam se da sam dala državnim ustanovama ni policiji takvu izjavu.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Hvala lepo. Ja ću sada uz pomoć poslužitelja vam dati primerak ove izjave koju smo dobili od mojih uvaženih kolega, pa pogledajte molim vas, da li je to izjava koju ste vi dali?

ADVOKAT VASIĆ: Za moje uvažene kolege to je stranica ERN broj 0202-7813 na engleskom jeziku.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Pogledajte molim vas gospođo ovu izjavu i recite mi da li, da li se sećate da ste ovu izjavu nekome dali? Pogledajte ovu, ovu verziju na, na hrvatskom jeziku? Da li se sećate, da li ste 15. četvrtog 1992. godine dali ovu izjavu?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Kada smo izašli iz Vukovara, 1992. godine smo bili smješteni u hotelu. Razni novinari su dolazili kod nas u te naše sobe i primali od nas informacije. Osobno, ja sam bila isto u tim prostorijama. Nas je bilo pet, šest žena a novinar, ja ne znam sada ni koji, bilo ih je i više i dolazili su često, oni su pisali u svoje notese, zapisivali to, a nikada nigdje nisam dala izjavu da je neko sjedio, i ja ovako pred njim, i da je kucao u mašinu. Znači, iz svog notesa su oni to otkucali, ko je - ja ne znam. Mogli su... kol'ko po svom sjećanju su napisali onda to. Ovdje nema ni mog potpisa, ovdje naprosto ja ne mogu reći da sam ja dala ovu izjavu... svu u cijelosti, cijelu tu izjavu.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Hvala vam. Da li sam dobro razumeo, dakle, nešto od ovoga što ovde piše, vi smatrate da ste rekli tim novinarima, a jednog drugog dela se ne sećate da ste im rekli? Da li sam ja to dobro razumeo?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa razumjeli ste dobro, s obzirom da nas je bilo dosta u prostoriji kad su oni dolazili nas pitati kako je to bilo, kako smo izašli, ko je bio u bolnici i tako. Onda smo mi govorili. Neka žena je rekla jedno, neka drugo, neka treće. Uglavnom to, kažem vam, ne znam da me sad... ja ne mogu nikako znati ko je bio od novinara. Ja onda nikoga nisam... bila sam u svojoj... u stanju onakvom teškom kakvom sam bila, ja... Ja po ovoj izjavi ne znam, ne znam šta sam ja tu mogla reći. A da je nas pitala kako se zovemo, pa baš stavila moje ime tu na tu izjavu... Ja drugo, kažem... ne mogu vam tvrditi da sam ovu izjavu ja dala u cjelosti.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Hvala vam. Kada ste bili saslušavani ovde, rekli ste nam da tog jutra, dok ste izlazili hodnicima, da ste videli lekara, ali da stalno mešate doktora Stanojevića i doktora Manojlovića, je l' tako?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da, da.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Hvala vam. Samo molim vas, sačekajte zbog toga da se vaš glas ne čuje, samo da... da isključim mikrofon. U ovoj izjavi o kojoj sada govorimo, koju ste, kažete... koju su zabeležili novinari, stoji da ste to jutro videli doktora Manojlovića. Da li je moguće da ste to jutro dakle, videli doktora Manojlovića kako ide hodnicima i pokazuje ko je Hrvat a ko je Srbin, a ne doktora Stanojevića?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ja stojim kod svoje izjave koju sam dala prošli put kad sam bila, da jedan od te dvojice doktora jeste govorio – ovo je Srbin, ovo je Hrvat, u stvari – ovo je naš, ovo nije, s tim da ovdje piše da je to bio doktor, taj... Manojlović, a ja... To je mogla reći neko drugi tu di smo bili i gdje je ta izjava davata, da je baš bio doktor Manojlović, a ja i sada tvrdim da između njih dvojice jedan je bio. Ali ja nisam sigurna koji, jer nisam bila sigurna onda koji je od te dvojice doktora bio. A tu piše da je bio Manojlović. Možda je neka žena bolje ga poznala pa rekla da je Manojlović, ali ja sam rekla onako kako sam rekla u prethodnoj izjavi.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li ste vi novinarima izjavili ovo što stoji u izjavi da je: "Doktor Manojlović išao od jednog do drugog ranjenika... sa jednim kapetanom, ne znam ime, i pravili popis ko je Srbin a ko je Hrvat"?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Izjavila sam drukčije. Izjavila sam da sam u prolazu kroz onaj hodnik iz jednog dijela bolnice u drugi, i taj hodnik je bio pod zemljom, u tom prolazu da izađemo napolje, stao je... stajao je jedan od dvojice doktora, da li Manojlović ili Stanojević, ne znam, sa kapetanom Jugoslavenske narodne armije. Taj kapetan, ja ni u ono doba nisam znala da se on zove Mrkšić, jer on... ja ne poznam jugoslavenske kapetane, Jugoslavenske narodne armije, ali su neki vojnici došli do toga i rekli: "Druže Mrkšiću". To se sjećam.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Hvala vam. No, kada ste odgovarali na pitanja moje uvažene kolegice, to je na stranici 1.186, vi ste tada rekli nešto sasvim drugo, ne da su se vojnici obraćali sa "Druže Mrkšiću", nego da se lekar obratio sa "Druže Mrkšiću". Da li se sećate toga? Onda je to sasvim drugačije od ovoga što ste nam danas rekli?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa nije drugačije. Tu je bio i lekar i dolazili su vojnici kod njih, i rekao je i lekar i vojnici, jer morala sam, jer taj sam... taj sam... tu sam... to ime sam čula, to ime sam čula u prolazu. I taj jedan lekar je s njim tako razgovar'o. Ne znam koji, ali jedan od njih dvojice jeste.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Ja ću pročitati sada deo ovog transkripta, s obzirom da se tamo ne pominju nikakvi vojnici, pa ćete mi reći samo da li se sećate da ste sasvim drugačije rekli - da tamo je jedino bio taj doktor, za koga ne znate da li je Manojlović ili Stanojević. To je na stranici 1.186, red od trećeg do sedmog. Do devetog, pardon: "Ujutro 20., dok sam prolazila tim hodnikom, tamo je bio jedan doktor, a nisam sasvim sigurna koji. Ali mislim da je to bio doktor Stanojević. Bio je tamo sa jednim visokim oficijom, ne znam koji je čin imao, zato jer ne znam te stvari. No, on se njemu obratio riječima: "Druže Mrkšiću". Zajedno su hodali hodnikom. A taj doktor, koji je uzgred budi rečeno, iz Vukovara i koji je poznavao većinu pacijenata, govorio je: "Ovaj je naš, a ovaj nije". Sećate li se da ste ovo izjavili na pitanje moje uvažene kolegice?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Jesam, izjavila sam. Ali tu je bilo i vojnika puno. Puna je... bila je puna bolnica... Gužva je bila.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Hvala vam. Pogledajte sad molim vas ovu izjavu. I da li ćete se složiti sa mnom da u ovoj izjavi, koja je naslovljena vašim imenom, koje nećemo reći, s obzirom na zaštitne mere, u jednoj rečenici piše: "Još dok sam prolazila od kuhinje do izlaza između ranjenika, doktor Lazo Manojlović je išao od jednog do drugog

ranjenika sa jednim kapetanom, ne znam ime, i pravili popis ko je Srbin a ko je Hrvat".
Da li to piše u ovoj izjavi?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Piše u izjavi, ali tu... to nisam rekla možda ja, jer ja vam kažem da je u toj prostoriji bilo puno žena, a novinar je zapisivao samo na svoj mali notes, i poslije je sastavio tu prijavu... tu izjavu. Tu izjavu nije... ja... nije... ja vam mogu reći sada da ja tu, ja tu izjavu prvi put ovdje čujem i vidim, i ja ne mogu reći da je to moja izjava. Ako je tu ona stavila moje ime, možda je samo zapamtila moje ime od puno žena, pa je zapamtila moje ime, pa ga napisala gore. Ali ta izjava uopće nije vjerodostojna da bi ja po toj svakoj riječi rekla da je to moja izjava. Nas je bilo puno u prostoriji, i to je... to je mogla svaka druga žena tamo reći, i novinar je onda sastavio tu izjavu. Nije se ni potpisao. Ne zna se ni ko je napisao, i ja ne mogu po toj izjavi nešto konkretno odgovarati.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Recite mi, da li su i druge osobe davale svoja imena, ili ste samo vi dali svoje ime?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pitala nas je redom kako se zovemo. Ja vam mogu pet sad... pet sad žena nabrojiti koje su bile sa mnom, ako je to uopće potrebno?

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Nije potrebno, hvala vam.

ADVOKAT VASIĆ: Časni Sude, ja nemam dalje pitanja za ovog svedoka.

SUDIJA PARKER: Hvala, gospodine Vasiću. Gospođo Tapušковиć, izvolite.

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Časni Sude, Odbrana Miroslava Radića nema dodatnih pitanja za ovog svedoka. Hvala.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Gospodine Bulatoviću, izvolite.

ADVOKAT BULATOVIĆ: Časni Sude, Odbrana gospodina Šljivančanina nema dodatnih pitanja za ovog svedoka. Zahvaljujem.

SUDIJA PARKER: Gospođo Tuma, izvolite.

prevodioci: Tužilaštvo nije uključilo mikrofon.

TUŽITELJKA TUMA: Hvala vam. Da, često zaboravljam da uključim mikrofon.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽITELJKA TUMA

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Svedokinjo, ako sam vas dobro shvatila, vi ste sada jutros ovde prvi put videli ovaj dokument. Da li sam to dobro shvatila?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Da.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Pre nego što ste ovaj put došli ovamo u Hag, da li vam je iko ikada pročitao ovu izjavu?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Ne.

TUŽITELJKA TUMA – PITANJE: Hvala. I moje poslednje pitanje: Zašto vi niste spomenuli da su se i vojnici JNA oficiru obraćali sa "Druže Mrkšiću"? Zašto to ranije niste rekli?

SVEDOKINJA P-013 – ODGOVOR: Pa... malo sam... malo se zbunim ja ovdje. Morate me razumjeti, ja... malo se uzrujam. Pa ne mogu ja svaku... ne mogu vam objasniti. Jednostavno, ja sad kada bih pričala vani, ja sve tačno znam. Kad zažmirim znam sve što je bilo i kako se dogodilo, ali kad ovdje uđem, imam neku kao malu tremu, kao... Ne osjećam se jako ugodno.

TUŽITELJKA TUMA: U redu. Nemam više pitanja, časni Sude. Hvala.

SUDIJA PARKER: Hvala, gospođo Tuma. Drago mi je da mogu da vam kažem da je sada vaše ispitivanje završeno. Mi smo vam vrlo zahvalni što ste mogli da se vratite da ponovo svedočite na zahtev Odbrane, kako bi se razrešilo ovo jedno dodatno pitanje. Još jednom vam se zahvaljujemo na pomoći koju ste dali Međunarodnom sudu. Sada možete da se vratite kući.

SVEDOKINJA P-013: Hvala.

SUDIJA PARKER: Sudski poslužitelj će vas ispratiti iz sudnice. Naravno, moramo da sačekamo prvo da se spuste zavese zbog vaše zaštite.

(svedok napušta Sudnicu)

SUDIJA PARKER: Gospođo Tuma, da li imate još nešto što želite u ovom trenutku da pomenete?

TUŽITELJKA TUMA: Da, časni Sude. Uvrštavanje u spis materijala po Pravilu 92bis na osnovu odluke ovog Pretresnog veća od 21. oktobra 2005. godine. Da li mogu da nastavim, časni Sude?

SUDIJA PARKER: Da.

TUŽITELJKA TUMA: Hvala. Prema ovoj odluci od 21. oktobra 2005. godine, Tužilaštvo želi da zatraži da se u spis po Pravilu 92bis uvrste sledeće izjave i transkripti. I pre nego što počnem sa spiskom, samo jedna primedba. Kada je reč o četiri svedoka koja ću da spomenem imenom, za njih imamo i pismene izjave i transkripte. Za ostale svedoke, Tužilaštvo traži da se oni uvrste po Pravilu 92(D), to jest da se uvrste samo njihovi transkripti. I poslednja stvar...

SUDIJA PARKER: Samo trenutak, da proverimo da li smo na otvorenoj sednici.

TUŽITELJKA TUMA: U redu.

SUDIJA PARKER: Da, jesmo.

TUŽITELJKA TUMA: Hvala, časni Sude. I poslednja stvar u vezi s ovim. Jedan svedok koji se zove Mark Crawford Wheeler to ću da spomenem na kraju. Dakle, svedokinja Yvonne Milewski sa ID brojem 0294-7921, izjava 0294-7291, to je broj *e-courta*. To je izjava od 18. juna 2003. godine uz koju ide i njen izveštaj o nalazima posle autopsija i ekshumacija na Ovčari. Službenik Suda mi kaže da nije potrebno da čitam ERN brojeve. Tako je. Zatim, sledeći svedok Serge Krieger-Woinowsky, imamo pismenu izjavu, broj *e-courta* 0600-0053. Njegova izjava je data 14. novembra 1997. godine. Oba ova svedoka, Milewski i Krieger, dali su odgovarajući sertifikat po Pravilu 92bis. Sledeći svedok je Stipan Kraljević. Za njega imamo i izjavu i transkript. Broj *e-courta* za izjavu je 0295-4950. Izjava je data 8. novembra 1995. godine.

SUDIJA PARKER: Gospodo Tuma, nije mi sada baš najjasnije. Da li vi nudite ove dokumente za uvrštavanje u spis?

TUŽITELJKA TUMA: Da.

SUDIJA PARKER: Shvatam.

TUŽITELJKA TUMA: U skladu sa odlukom od...

SUDIJA PARKER: Da, ja sam mislio da ćete da date neko objašnjenje za ova dokumenta, ali evo, sada sam shvatio da ih vi u stvari, uvrštavate u spis.

TUŽITELJKA TUMA: Da.

SUDIJA PARKER: Izvinjavam se. Trebalo bi onda da se vratimo na prvu izjavu Yvonne Milewski. Ta izjava se uvrštava u spis.

TUŽITELJKA TUMA: Hvala.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet broj 381.

SUDIJA PARKER: Sada prelazimo na drugu izjavu, dakle na izjavu Sergeja Kriegera Woinowskog.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet broj 382.

SUDIJA PARKER: Hvala. Sledeći... možete da nastavite.

TUŽITELJKA TUMA: Hvala, časni Sude. Dakle, sledeći svedok je Stipan Kraljević. Broj *e-courta* za njegovu izjavu je 0295-4950. Izjava je data 8. novembra 1995. godine.

U vezi sa ovim svedokom takođe imamo i transkript njegovog svedočenja u *Predmetu Milošević* 27. sv. avgusta 2003. godine. Stranice 25.411 pa do 25.462. Broj *e-courta* je ID 4666-4615. Molim da se i to uvrsti u spis.

SUDIJA PARKER: Hvala va. Uvrštava se.

sekretar: Časni Sude, broj izjave gospodina Kraljevića je dokazni predmet broj 383, a transkripta dokazni predmet broj 384.

TUŽITELJKA TUMA: Časni Sude, izvinjavam se, treba da se ispravim u vezi ovog poslednjeg svedoka i transkripta iz *Predmeta Milošević*. ID broj je IM00-4666. Ostali deo podataka je tačan. Sada prelazim na sledećeg svedoka. To je Luka Šutalo. Tužilaštvo moli da se uvrsti u dokazni spis izjava ovog svedoka koju je dao 17. aprila 1999. godine, a takođe imamo i dodatak te izjave od 18. juna 2003. godine. Ova izjava ima ID broj *e-courta* 0297-8997. Pored pisane izjave i dodatka, takođe imamo i transkript iz *Predmeta Milošević* od 28. avgusta 2003. godine. Stranice transkripta su 25.540 pa do 25.587. ID *e-courta* je IM00-4366. Što se tiče ovog svedoka Luke Šutala a i prethodnog Kraljevića, za oba svedoka imamo sertifikat u skladu sa Pravilom 92bis.

SUDIJA PARKER: Pretresno veće pretpostavlja, osim ako vi ne budete rekli drugačije, da sve ove izjave su takve da se podnose u skladu sa Pravilima i ukoliko postoje neki nedostaci, vi ćete da nam skrenuti pažnju na to.

TUŽITELJKA TUMA: Apsolutno, časni Sude. To je korektno. Hvala, časni Sude.

sekretar: Časni Sude, izjava Luke Šutala biće dokazni predmet broj 385, a transkript istog svedoka će biti dokazni predmet broj 386.

TUŽITELJKA TUMA: U redu. Sledeći svedok je Pajo Nedić, ID *e-courta* je IM00-4607. Tužilaštvo moli da se u dokazni spis uvrsti samo transkript njegovog svedočenja u *Predmetu Dokmanović*, od 26. maja 1998. godine. Stranice transkripta su 3.135 i 3.160. Sledeći svedok....

SUDIJA PARKER: Uvrštava se.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet broj 387.

TUŽITELJKA TUMA: U redu. Sledeći svedok je Bogdan Vojnović. ID *e-courta* je IM00-46...45, izvinjavam se, 4564. Tužilaštvo moli da se uvrsti u spis njegovo svedočenje iz *Predmeta Dokmanović* od 26. maja 1998. godine. Stranice transkripta od 3.160 do 3.196. Hvala.

sekretar: Časni Sude, svedočenje svedoka Vojnovića će biti dokazni predmet broj 388.

TUŽITELJKA TUMA: Sledeći svedok je svedok kome su bile odobrene zaštitne mere. Neću da spominjem ime tog svedoka. Radi se o svedoku P-028. ID dokumenta iz *e-courta*

IM00-4520. Tužilaštvo takođe traži da se za ovog svedoka u dokazni spis uvrsti transkript njegovog svedočenja iz *Predmeta Dokmanović* i to svedočenje od 28. aprila 1998. godine, stranice od 2.579 pa do 2.554.

SUDIJA PARKER: Uvrštava se u spis.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet broj 389.

TUŽITELJKA TUMA: Izvinjavam se. Htela bih nešto da ispravim, dakle još nešto. Ja sam spominjala stranice od 2.579 pa do 2.554. Međutim, stranice su 2.479 pa do 2554. U redu. Zatim... samo da vidim da li ima još nešto. Da. Poslednje, to je svedok Ilija Končarević. ID dokumente *e-court* je IM00-4436. Tužilaštvo traži da se prihvati kao dokaz njegovo svedočenje u *Predmetu Dokmanović*, dakle transkript njegovog svedočenja od 25. maja 1998. godine, stranice transkripta 3.047 pa do 3.0572. Dakle, 3047 pa do 3072. Evo, sad je tačno ušlo u transkript. Hvala vam.

SUDIJA PARKER: Prihvata se.

sekretar: Časni Sude, transkript svedoka Končarevića biće dokazni predmet broj 390.

SUDIJA PARKER: Dakle, ovim ste završili sa dokumentima u skladu sa Pravilom 92bis u skladu sa našom prethodnom odlukom.

TUŽITELJKA TUMA: Da, da, časni Sude. Međutim, imamo još jedno pitanje koje se tiče Marka Wheelera.

SUDIJA PARKER: Da?

TUŽITELJKA TUMA: Mi bismo, u stvari, hteli da pitamo Odbranu u vezi sa Markom Wheelerom da li neko želi da ga ispituje u svojstvu veštaka, ili se slažu da se to sve prihvati u skladu sa Pravilom 92bis, a u skladu sa odlukom ovog Pretresnog veća od 21. oktobra 2005. godine. Imajući na umu da je Odbrana, replicirajući na podnesak Tužilaštva u vezi sa materijalom u skladu sa Pravilom 92bis, pokrenula pitanje unakrsnog ispitivanja, odnosno, navela da bi Odbrana želela da ga unakrsno ispita. Međutim, Pretresno veće u svojoj odluci od 21. oktobra 2005. godine nije odobrilo taj zahtev Odbrane. Dakle, ja sada uz dozvolu Pretresnog veća, htela bih da postavim pitanje Odbrani, dakle da li Odbrana ulaže prigovor na moj zahtev da se ovaj materijal uvrsti u skladu sa Pravilom 92bis. Ukoliko bude prigovora, onda će Tužilaštvo danas samo da zatraži da se u spis uvrsti transkript svedočenja gospodina Wheelera pred ovim Sudom. Mi smo uspeli da kontaktiramo gospodina Wheelera i on će uskoro moći da nam da sertifikat, tako da će njegova izjava, odnosno, njegov izveštaj moći da bude usvojen u skladu sa Pravilom 92(B). Pre nego što Odbrana odgovori, takođe bih htela da ih obavestim da je Tužilaštvo danas dobilo pozitivan odgovor od svedoka Marka Wheelera, da će on biti na raspolaganju za eventualno unakrsno ispitivanje u periodu od 15. do 19. maja, ukoliko bude bilo potrebno.

SUDIJA PARKER: Dakle, ono što vi želite, ukoliko se Odbrana složi, jeste da u skladu sa Pravilom 92bis ponudite na uvrštavanje samo transkript prethodnog svjedočenja doktora Wheelera i to u *Predmetu Dokmanović*?

TUŽITELJKA TUMA: Da, što se tiče današnjeg postupka. Međutim, ukoliko se Odbrana složi da se uvrsti i njegovo svjedočenje, pošto mi želimo njegov sertifikat...

SUDIJA PARKER: Izvinite, gospođo Tuma. Da li vi sada prelazite na izjavu?

TUŽITELJKA TUMA: Da, kada dođe...

SUDIJA PARKER: Jer imamo njegovo prethodno svjedočenje iz *Predmeta Dokmanović*. U vezi sa tim, vi želite da znate da li ima bilo kakvih prigovora na uvrštavanje toga?

TUŽITELJKA TUMA: Da, kada dođe...

SUDIJA PARKER: To je sasvim odvojeno. Imamo i izjavu koju je dao gospodin Wheeler i vi, u stvari, želite da znate da li se i to može da uvrsti u dokazni spis ali naravno da to sve zavisi od toga da li će se svedok unakrsno ispitivati. Odnosno, recite nam kakav je stav Tužilaštva?

TUŽITELJKA TUMA: Stav Tužilaštva je da tražimo prvo, naravno, ako se Odbrana slaže s tim, da se uvrsti u skladu sa Pravilom 92bis transkript doktora Wheelera, dakle da se to danas uvrsti a kada dobijemo sertifikat a to će biti između 15. i 19. maja, da se onda uvrsti i njegova izjava u spis. Dakle, pošto dobijemo sertifikat od njega u skladu sa Pravilom 92(B).

SUDIJA PARKER: Dakle, vi pitate da li se Odbrana slaže s tim da se i njegova izjava uvrsti u dokazni spis po Pravilu 92bis čim se završe ove proceduralne formalnosti?

TUŽITELJKA TUMA: Da, to je tačno, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Gospodine Vasiću, počecu od vas. Pre svega, što se tiče transkripta svjedočenja doktora Wheelera u *Predmetu Dokmanović*, da li ima bilo kakvih prigovora da se to uvrsti danas u spis?

ADVOKAT VASIĆ: Časni Sude, što se tiče transkripta iz *Predmeta Dokmanović*, pozicija Odbrane je i bila da smo mi samo tražili da unakrsno ispitamo ovog eksperta, imajući u vidu da se u njegovim izjavama radi o jednom predkontekstu i kontekstu događanja na koji se odnosi ova Optužnica. Dakle, što se tiče samog uvrštavanja samog transkripta ja nemam primjedbi, ali ostajem kod zahteva da Odbrana unakrsno ispita ovog eksperta.

SUDIJA PARKER: Hvala.

(Pretrեսno veće i sudski poslužitelj se savetuju)

SUDIJA PARKER: Gospođo Tapušковиć, izvolite. Da li je vaš stav isti kao i stav gospodina Vasića?

ADVOKATICA TAPUŠKOVIĆ: Da, časni Sude. Stav je Odbrane Miroslava Radića potpuno isti u odnosu na transkript za gospodina Wheelera i u odnosu na njegov izveštaj, jer je Odbrana optuženog Radića zajedno sa ostalim timovima po Pravilu 94bis dostavila Sudu obaveštenje da ima nameru da tog svedoka unakrsno ispita. Jer zahtev se Tužilaštva u tom momentu o kome je Pretresno veće donelo odluku 21. oktobra, odnosilo samo na transkripte iz *Dokmanovića*. Prema tome, mi ostajemo i dalje pri tom stavu koji je iznet u našem obaveštenju po Pravilu 94bis. Ja bih mogla da se izjasnim o ostalim zahtevima za uvođenje po Pravilu 92 bis, tako smo se na određen način dogovorili između odbrambenih timova. Mi nemamo prigovor ni na jedan od predloga koje je koleginica stavila, zato što smo i za ove svedoke koji se odnose i na transkripte i na izjave... mi smo dobili kompletnu dokumentaciju za svedoka Milewski Yvonne i za svedoka Kriegera Woinowskog, mi smo dobili sertifikate po Pravilu 92bis(B), i na određen način i blagovremeno za svedoke Kraljević Stipana i za svedoka Šutalo Luku. To su svedoci koji su svedočili u *Miloševiću* i tokom njihovog svedočenja, njihovi iskazi su uvedeni u taj paket po Pravilu 92bis, tako da ni na tu okolnost da se uvedu i njihovi iskazi i njihovi transkripti iz *Miloševića*, nemamo nikakvih primedbi. Osim ovoga što smo rekli sada za svedoka Wheelera po Pravilu 94bis. Hvala.

SUDIJA PARKER: Puno vam hvala. Gospodine Lukiću, izvolite.

ADVOKAT LUKIĆ: Samo kratko, poštovani Sude. Nemam ništa protiv da se uvede i transkript sada, po Pravilu 92bis, ali se nadam da time neće biti ograničeno pravo Odbrane da se unakrsno ispituje samo u odnosu na izjavu. Ako se odluči da ekspert dođe i da bude podložan unakrsnom ispitivanju, ja pretpostavljam da neće biti sporno da mu se predočavaju potpuno i navodi koje... činjenice koje je on naveo u svom svedočenju. Zato čak mislim da je celishodno da se ipak sve to uvede zajedno onog trenutka kada svedok dođe ovde, a ne sada, ako Pretresno veće donese odluku da... normalno, da nam se odobri kako smo tražili da unakrsno ispitujemo gospodina Wheelera. Mislim da je to celishodnije kada on dođe u sudnicu.

SUDIJA PARKER: Transkript svedočenja doktora Wheelera iz *Predmeta Dokmanović* se uvrštava u dokazni materijal.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet broj 391.

SUDIJA PARKER: Gospođo Tuma, što se tiče ostalih dokumenata, odnosno statusa doktora Wheelera, bilo da se radi o njegovoj pismenoj izjavi ili usmenom iskazu, o tome će da se raspravlja kada svedok bude na raspolaganju. Vi možda možete da postupite u skladu sa Pravilom 89(F), međutim Odbrani neće biti negirana mogućnost da unakrsno ispituje doktor Wheelera, kako smo već naveli u našoj prvobitoj odluci. Dakle, za sada nema ništa u vezi sa izjavom. Time ćemo da se pozabavimo kada svedok bude tu.

TUŽITELJKA TUMA: Hvala (mikrofon nije uključen)

SUDIJA PARKER: Vidim da ste završili. Odnosno niste?

TUŽITELJKA TUMA: Ne sasvim, časni Sude. Dobro ste procenili. Što se tiče dokaza, odnosno transkripata koji su danas uvršteni u dokazni materijal, ja sam prošle nedelje od predstavnika sekretarijata dobila obaveštenje da ćemo do kraja današnjeg dana moći da podnesemo podnesak u vezi da dokaznim predmetima koji se spominji u transkriptima, naravno, ukoliko mi odlučimo da se oni prihvate.

SUDIJA PARKER: Dakle, vi niste istovremeno pokrenuli da se prihvate i dokazni predmeti zajedno sa transkriptima?

TUŽITELJKA TUMA: Ne, zato što sam dobila tu poruku...

SUDIJA PARKER: U redu, onda ćemo da sačekamo vaš podnesak i videti šta treba da se uradi.

TUŽITELJKA TUMA: Hvala, časni Sude. Evo ja sam završila sa ovim pitanjem, odnosno sa pitanjem dokumenata u skladu sa Pravilom 92bis. Da li bih ukratko mogla da pokrenem još jedno drugo pitanje?

SUDIJA PARKER: Izvolite.

TUŽITELJKA TUMA: Sutra je moj poslednji dan ovde na Sudu, i ja bih htela da iskoristim priliku da izrazim svoju zahvalnost ovom Pretresnom veću, zahvalnost što sam mogla da radim sa vama. To je za mene predstavljalo i veliko zadovoljstvo i veliku čast. Ja sam puno toga naučila ovde i to znanje ću poneti sa sobom na svoj novi položaj. Takođe bih htela da iskoristim ovu priliku da se zahvalim svim pripadnicima Odbrane. Bilo mi je veliko zadovoljstvo da radim sa njima. I radilo se o veoma dobroj saradnji i ja želim svima, i Tužilaštvu i Odbrani i Pretresnom veću sve najbolje u ovom predmetu.

SUDIJA PARKER: Hvala vam, gospođo Tuma. I kao što smo u petak rekli, mi vam želimo sve najbolje na vašem novom poslu.

TUŽITELJKA TUMA: Hvala lepo, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Izvolite, gospodine Vasiću.

ADVOKAT VASIĆ: Hvala lepo časni Sude. Ja obično imam ovu prijatnu dužnost da se u ovakvim situacijama u ime sva tri tima Odbrane zahvalim mojoj uvaženoj kolegici na saradnji koju smo imali na stručnom radu, i da joj poželim svu sreću i sve najbolje na novom poslu u ime sva tri tima Odbrane. Hvala vam.

SUDIJA PARKER: Hvala vam puno, gospodine Vasiću.

TUŽITELJKA TUMA: Hvala vam.

SUDIJA PARKER: Gospođo Tuma, evo sad ste slobodni da se bavite svojim novim poslom.

TUŽITELJKA TUMA: Ali pre toga popiću jednu čašu šampanjca.

SUDIJA PARKER: Vrlo dobro. Gospodne Smith, vi ćete da nastavite.

TUŽILAC SMITH: Da, ja ću biti ovde dosta dugo. Naš sledeći svedok je vojni veštak. Pripremili smo registratore koji su podeljeni svima. Pretpostavljam da ste ih vi dobili. Mi možemo da nastavimo sa tim svedokom. Radi se o gospodinu Trifunoviću, ali samo da pre toga zamenimo mesta... Časni Sude, pre nego što svedok uđe u sudnicu, hteo bih da kažem nešto u vezi sa ovim registratorom. On sadrži 37 dokumenata ili delova nekih dokumenata. Tu imamo i englesku verziju i BHS verziju i ja pretpostavljam, časni Sude, da ste vi već dobili registratore. Registratori, odnosno dokumenta se odnose na razna pravila JNA i tako dalje, a uglavnom se tu nalaze i dokumenti koji su sačinjeni u predmetno vreme u Vukovaru i to dokumenti koji potiču od Gardijske motorizovane brigade. Ovi dokumenti su obelodanjeni Odbrani. Većina od njih ima oznake u skladu sa Pravilom 65ter a ima nekoliko dokumenata koji nemaju tu oznaku, njih sedam ili osam, budući da su ti dokumenti pronađeni teko pošto je sve ovo fajlirano, ali to je takođe dato Odbrani unapred. A evo ovde imamo kopije na papiru svih ovih dokumenata i takođe smo naveli u spisku o kojim se konkretno dokumentima radi i koja dokumenta ćemo danas da koristimo.

Svedok Radoje Trifunović

(svedok je pristupio Sudu)

SUDIJA PARKER: Hteo bih svima da kažem da onih dana kada budemo radili od 9.30 časova do 16.30 časova, imaćemo pauzu za ručak otprilike od 12.30 do 13.30 časova. Ukoliko ne bude potrebno vreme za redigovanje transkripta, onda ćemo imati pauze od 20 minuta, dakle, negde u periodu od 10.50 pa do 11.10 časova. Naravno, to sve zavisi od svedočenja svedoka i moramo da budemo i malo fleksibilni u vezi sa vremenom, a što se tiče popodnevne sednice, između 13.30 i 16.30 časova, takođe negde na polovini imaćemo pauzu od 20 minuta.

SUDIJA PARKER: Dobar dan gospodine. Molim vas da pročitate svečanu zakletvu koja se nalazi na kartici ispred vas.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA PARKER: Hvala lepo. Izvolite, sedite. Izvolite, gospodine Smith.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC SMITH

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Dobro jutro gospodine. Recite nam vaše puno ime i prezime?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Radoje Trifunović, otac Miodrag.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ako se ne varam vi ste sada u penziji. Recite nam molim vas koliko imate godina i šta ste po nacionalnosti?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Imam 54 godine, po nacionalnosti - Srbin.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koji je bio vaš poslednji posao koji ste radili pre penzionisanja?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Poslednja dužnost pre odlaska u penziju – zamenik komandanta Gardijske brigade.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ako se ne varam, vi ste otišli u penziju pre otprilike mesec dana?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da, 1. aprila ove godine.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Vi verovatno niste planirali da ovako provedete vašu penziju i nama je drago da ste vi sada prisutni ovde u sudnici. Da li je tačno da je Tužilaštvo od vas tražilo da dođete da svedočite ovde?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Tačno je.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Takođe, da li je to tačno da ste vi pre nego što ste došli ovamo razgovarali sa najmanje jednim advokatom Odbrane i to više puta?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da, tačno je.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Prvo nešto o vašem vojnom obrazovanju i karijeri. Rekli ste da ste bili zamenik komandanta Gardijske brigade? Pretpostavljam da je ta brigada bila stacionirana u Beogradu?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da, u Beogradu.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada ste stupii u JNA?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: U JNA sam stupio 1977. godine, posle završenih studija na Vojnoj akademiji u Beogradu.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko ste se dugo školovali za JNA na početku?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Na početku četiri godine Vojne akademije.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li je to bilo u Školi rezervnih oficira?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Ne, nego u Vojnoj akademiji kopnene vojske u Beogradu. A Škola rezervnih oficira mi je prvo mesto službovanja posle završetka Vojne akademije, od 1977. do 1981. godine, Bileća.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Tokom te četiri godine na Vojnoj akademiji recite nam sasvim kratko i sažeto, koje ste predmete studirali?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Najveći deo predmeta je bilo stručnih predmeta vojnih. A radi šireg obrazovanja, bilo je dosta predmeta sa civilnog fakulteta: od matematike, hemije, filozofije, psihologije i tako dalje.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I pošto ste završili Vojnu akademiju, na koji ste položaj stupili i koje su vam tamo bile dužnosti?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Bileća, Škola rezervnih oficira, komandir pitomačkog voda od 1977. do 1981. godine, četiri godine.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li ste 1981. godine premešteni u jedan motorizovani bataljon u Derventi?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da, od 1981. do 1989. godine, Derventa, Bosna i Hercegovina.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koje ste činove imali tokom tog osmogodišnjeg perioda?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: 1981. godine kapetan, 1989. godine kapetan prve klase pri kraju, pošto sam 1990. godine već dobio čin majora.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Na kojim ste komandnim mestima bili tokom tog vremena?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Bileća, komandir voda, to je pitomački vod, to je najniža funkcionalna dužnost. U Derventi 1981. godine primam četiri, tri godine, zatim zamenik komandanta motorizovanog bataljona i komandant bataljona do 1989. godine, do upućivanja na školovanje ponovo u Beograd.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koja je to bila vrsta škole i gde?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: To je bila Komandno-štabna akademija u to vreme u Beogradu, dvogodišnje školovanje za nivo pukovnika.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Vi ste studirali četiri godine pre nego što ste stupili na dužnost u JNA. Recite nam, šta ste studirali ove dve godine? U čemu je to bilo različito od onog prethodnog?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: To je viši stepen obrazovanja za dužnosti komandanta brigade. Znači, još uvek taktički nivo. Dužnosti komandanta brigade i dužnosti u štabovima viših komandi.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada kažete da je to bilo na taktičkom nivou, šta tačno mislite time da kažete?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Taktički nivo je do nivoa brigade. Svi nivoi iznad brigade su operativni, i ima i stratejskih, a ovo školovanje je podrazumevalo školovanje za komandne dužnosti taktičkog nivoa, i dužnosti štabnih oficira u operativnim komandama.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A onda ste 1991. godine stupili u Gardijsku brigadu?
SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da, oko 15. jula 1991. godine.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li možete da nam kažete kako glasi puno ime Gardijske brigade?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Koliko ja znam menjala se, a konkretno u vreme kad sam ja došao, naziv je Gardijska motorizovana brigada.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koji ste vi položaj tamo imali i sa kojim činom ste počeli u julu 1991. godine?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Položaj – prvi referent u organu za operativne poslove i obuku pri štabu Gardijske motorizovane brigade.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li možete ukratko da nam objasnite koje su dužnosti prvog referenta?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Organizacijski je... su regulisane... regulisane dužnosti svakog referenta u operativnom organu. Između ostalog, dužnosti prvog referenta su da učestvuje u predlaganjima, planiranjima i u radu komande na donošenju raznih odluka, izrada planova u sklopu funkcije planiranja, naređenja, određene procene i proračuni. Ali to, ali to je... nije bilo precizno određeno, tako da su neki od ovih pomenutih funkcija po nekim segmentima bili zaduženi i ostali referenti u organu za operativne poslove i obuku.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li onda može da se kaže da ste onda vi na tom položaju bili jedan direktni pomoćnik visokog nivoa komandanta brigade?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Kao referent ne. A kao načelnik operativnog organa smatram, i sigurno da je to jedan visoki pomoćnik komandanta brigade.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Spominjali ste dužnosti prvog referenta. Da li su te funkcije dužnosti bile različite u vreme mira i u vreme rata? I ukoliko je postojala razlika, da li možete ukratko da nam opišete glavne karakteristike tih razlika? Šta se to promenilo između mira i rata?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Bitnih razlika nema. Sama ratna situacija formu svih tih planiranja i kompletne te dokumentacije koja se izrađuje, nameće da se radi i brže i konkretnije, i u složenijim uslovima. Ono što se radi u miru, radi se... radi se i u ratu. Normalno, prilagođeno uslovima ratne situacije.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Najveći deo vašeg svedočenja danas odnosiće se na učešće Gardijske motorizovane brigade u vukovarskoj operaciji. Da li je tačno da ste vi otišli u Vukovar i da ste tamo bili u periodu od 30. septembra do 24. novembra 1991. godine?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možda da prvo zaokružimo temu vašeg obrazovanja i ratnog iskustva. Recite nam, kada ste se vratili iz Vukovara, koji ste položaj tada dobili, i koliko dugo ste bili na tom položaju?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Po povratku iz Vukovara i dalje sam nastavio da vršim dužnost prvog referenta do novembra meseca 1992. godine, kada sam postavljen za načelnika organa ili odseka za operativne poslove i obuku. Tu funkciju sam obavljao do maja 1994. godine, kada sam postavljen za pomoćnika za pozadinu. Sada je taj naziv izmenjen – pomoćnika za logistiku, i na toj dužnosti sam bio punih deset godina, do 2004. godine, kada sam negde sredinom juna postavljen za zamenika komandanta, sada, Gardijske brigade.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I onda ste od juna 2004. godine do aprila 2006. godine bili na tom položaju, zar ne?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I koji je bio vaš poslednji čin pre penzionisanja?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Pukovnik.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li ste 2002. godine išli u Generalštabsku školu?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: 2002. godine sam završio Generalštabno usavršavanje, najviši nivo vojnog školovanja. Trajao je godinu dana. Nisam predavao dužnost.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: U vašem svedočenju, rekli ste nam da ste prošli mnogo školovanja u vojsci kako biste stigli do položaja sa kog ste otišli u panziju. Ovaj period koji ste proveli na Generalštabskom usavršavanju, koja je to vrsta studija? U čemu se to razlikuje od ona dva prethodna perioda školovanja koja ste imali?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da. Ovo je školovanje za najviše nivoe komandovanja ili za vršenje drugih poslova u najvišim komandovanjima... u najvišim komandama, operativnog i strategijskog nivoa. To znači, kada je u pitanju komandovanje, do komandanta korpusa i više. Kada su u pitanju štabni poslovi, u operativnim komandama, korpusima, armijama. Mada u vreme kada sam se ja školovao nisu bile armije. Znači, najodgovornije funkcije operativnih... operativne... operativne oblasti.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. I moje poslednje pitanje pre pauze: koliko dugo je trajalo vaše Generalštabsko usavršavanje?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: U Generalštabnom usavršavanju zadnjem, godinu dana. A u ovom prethodnom dve godine.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala.

TUŽILAC SMITH: Časni Sude, sada sam završio s ovom temom. Mislim da možemo da idemo na pauzu.

SUDIJA PARKER: Hvala, gospodine Smith. Sada ćemo imati pauzu od 20 minuta. Nastavićemo sa radom u 11.10 časova. Sednica je završena.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Izvolite gospodine Smith, nastavite.

TUŽILAC SMITH: Hvala časni Sude. Časni Sude, pre nego što nastavim sa postavljanjem pitanja svedoku, ranije sam spomenuo našu fasciklu i način na koji je ona sastavljena. Dozvolite mi da sada još kratko kažem sledeće. Fascikla ima 37 tabulatora. Na početku se nalazi indeks koji nosi brojeve po Pravilu 65ter, datum dokumenta, opis dokumenata, te ERN brojeve engleske i verzije na BHS-u. Svi dokumenti su već u sistemu e-courta, ali kao što ste vi sugerisali, ako budemo imali svi i kopije na papiru, ponekad će biti lakše za rad. Kada je reč o dokumentima od 1 do 7, a to su razni zakoni, propisi i priručnici JNA, mi smo u ovu fasciklu uvrstili samo relevantne delove tih dokumenata - one delove na koje želimo da se svedok fokusira. Međutim, postoje neki drugi aspekti tih priručnika na koje ćemo se mi oslanjati, ali to nije potrebno danas za ispitivanje ovog svedoka. I za svaki tabulator imamo prvo verziju na engleskom jeziku, a iza toga verziju na BHS-u. Svedok ima kopiju ove fascikle kod sebe. I u više slučajeva, pogotovo kada je reč o propisima i zakonima i tako dalje, mi smo takođe dodali i uvodne stranice, kako bi se video naslov dokumenta, i kako bi se mogla potvrditi autentičnost dokumenta. A onda posle naslovne stranice dolaze relevantne odrednice. Tako da se nadam da će nam to svima pomoći u radu.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Gospodine, pre nego što smo otišli na pauzu, vi ste govorili o vašem školovanju i obuci u JNA od 1977. godine na dalje. A sada bih želeo da govorimo o nekim zakonima, pravilima i propisima, o nekim principima inkorporiranim u rad JNA koji su bili zakonom propisani u bivšoj Jugoslaviji i pre 1991. godine, a bili su na snazi 1991. godine. Želim sada da vam postavim nekoliko pitanja koja će da pomognu Pretresnom veću i svima ovde u sudnici da razumeju neke aspekte strukture JNA i oružanih snaga, kao i neke principe vođenja borbenih operacija, kao što je komandovanje i rukovođenje, zone odgovornosti i snaga, i tako dalje. Najbolje da počnemo od početka. Tabulator broj 1. Ovo je dokument SFRJ i to Zakon o opštenarodnoj odbrani, koji je donešen 1982. godine.

TUŽILAC SMITH: Engleski ERN broj je 0046-1889 do 0046-1924 a na BHS-u je 0216-6067 do 0216-6102. A to je dokument po Pravilu 65ter, broj 387.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li vidite taj dokument sada pred sobom: Zakon o opštenarodnoj odbrani?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li vam je poznat taj dokument? Da li vam je bio poznat taj dokument 1991. godine?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li možete ukratko da nam objasnite šta je bila svrha Zakona o opštenarodnoj odbrani i na kojim principima on počiva? Ali molim vas da budete sažeti i kratki. Ja ću posle toga da vam postavim još neka konkretna pitanja.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Zakon o opštenarodnoj odbrani je jedan od zakona koji donosi Savezna skupština. Konkretno, Zakon o opštenarodnoj odbrani se odnosi na uređenje pitanja iz domena odbrane zemlje, kojim se uređuju osnovna prava i dužnosti radnih ljudi i građana, svih drugih organizacija i zajednica u... i po pitanjima odbrane zemlje, a na osnovu Ustava Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Uglavnom, prava i dužnosti svih u sistemu, u državnom sistemu u oblasti odbrane.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. A ako pogledate član broj 91, tamo se govori od čega se sastoje oružane snage Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Da li vidite taj član broj 91? Strana 61 na engleskom.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da, vidim.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Molim vas da taj član pročitate naglas.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Član 91: "Oružane snage čine jedinstvenu celinu i sastoje se od Jugoslovenske narodne armije i Teritorijalne odbrane. Pripadnik oružanih snaga je i svaki građanin koji sa oružjem ili na drugi način učestvuje u otporu protiv neprijatelja".

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada je reč o međunarodnim pravilima ratovanja koja se primenjuju na oružane snage u borbenim operacijama, ako pogledamo član broj 93, možete li molim vas da pročitate taj član?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Član 93: "Pripadnici oružanih snaga prilikom izvođenja borbenih dejstava pridržavaju se uvek i pod svim okolnostima pravila međunarodnog ratnog prava o humanom postupku sa ranjenim i zarobljenim neprijateljem i o zaštiti stanovništva i drugih pravila tog prava u skladu sa Ustavom i zakonom".

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Nešto niže od tog člana detaljnije se opisuje šta znači Teritorijalna odbrana unutar oružanih snaga. To se nalazi u članu broj 102. Molim vas, pogledajte taj član, i recite mi da li vam je on poznat?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da, poznat mi je.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Molim vas da pročitate taj član, a onda ću da vam postavim nekoliko pitanja. Ne morate da pročitate ceo član, nego mislim samo prva tri paragrafa, a onda ću da vas zamolim da stanete, pa ću da vam postavim nekoliko pitanja.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: "Teritorijalna odbrana je najširi oblik organizovanja oružanog opštenarodnog otpora. Teritorijalna odbrana se organizuje u osnovnoj i drugoj organizaciji udruženog rada, mesnoj zajednici, opštini, autonomnoj pokrajini, republici i drugoj društveno-političkoj zajednici. Teritorijalna odbrana

obuhvata sve naoružane sastave koji nisu deo Jugoslovenske narodne armije. Sastoji se od jedinica, ustanova i štabova i drugih oblika organizovanja radnih ljudi i građana za opštenarodni oružani otpor. Jedinice i ustanove Teritorijalne odbrane i drugi oblici organizovanja radnih ljudi i građana za opštenarodnom... za opštenarodni oružani otpor organizuju se i pripremaju u miru a aktiviraju u ratu, u slučaju neposredne ratne opasnosti ili drugim vanrednim prilikama, kao i za vreme izvođenja vežbi i izvršavanja drugih zadataka u miru, predviđenih ovim zakonom".

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ako mogu... Hvala vam. Dozvolite mi da vas zaustavim. Dakle, u ovom članu piše da se Teritorijalna odbrana sastoji od svih oružanih formacija koje nisu deo Jugoslovenske narodne armije. Da li se prema vašem iskustvu to dešavalo u praksi?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Idemo sada na član 103. Da li nam ukratko možete da kažete šta taj član određuje sa principom rukovođenja i komandovanja i kako se to odnosi na Teritorijalnu odbranu? Molim vas da nam to objasnite?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Član 103?

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Tako je.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: "Teritorijalna odbrana se organizuje i priprema u okviru jedinstvenog sistema opštenarodne odbrane, u skladu sa Ustavom i zakonom, osnovama organizacija i osnovama planova razvoja oružanih snaga i planovima njihove upotrebe, sistemom rukovođenja i komandovanja oružanim snagama i jedinstvenim osnovama naoružanja, pripremanja i obučavanja oružanih snaga i odlukama i planovima društveno-političkih zajednica". Želite komentar? Teritorijalna odbrana se organizuje do nivoa republike, članice države. I sa najvišeg nivoa komandovanja to je... tosu republički organi. U nižim strukturama, opštinama, mesnim zajednicama, osnovnim organizacijama udruženog rada, komandovanje... komandovanje teritorijalnom odbranom je u nadležnosti tih struktura.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Idemo sada na član broj 119. Ovaj član govori o dobrovoljcima. Možda bi bilo najbolje da ja pročitam deo toga člana, a onda ću da vas zamolim da vi to komentarišete. U drugom paragrafu piše, član broj 119: "U ratu, u slučaju neposredne ratne opasnosti, ili u drugim vanrednim prilikama, oružane snage mogu se popunjavati i dobrovoljcima. Pod dobrovoljcima, u smislu ovog člana, podrazumevaju se lica koja nemaju vojnu obavezu, a na svoj su zahtev primljeni i stupili u oružane snage". I u poslednjem paragrafu piše: "Lica iz stava 2 i 4 ovog člana u pogledu prava i dužnosti izjednačavaju se sa vojnim licima, odnosno vojnim obveznicima". Da li vidite taj deo člana 119?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Vidim.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li su 1991. godine u Vukovaru dobrovoljci bili deo oružanih snaga? Kasnije ćemo detaljnije o tome da porazgovaramo, ali sada odgovorite samo sa da ili ne?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I kao što sam ranije rekao, sada se samo bavimo pravilima i principima koji su važili 1991. godine a uskoro ćemo da pređemo na ono što se dešavalo u Vukovaru. Molim vas da sada pogledate član broj 112? Ovo se odnosi na principe rukovođenja i komandovanja. Molim vas da naglas pročitate ovaj član?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: "Komandovanje oružanim snagama zasniva se na načelima jedinstva komandovanja, u pogledu upotrebe snaga i sredstava, i jednostarešinstva, i obaveza izvršavanja odluka, zapovesti i naređenja pretpostavljenog starešine".

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada se tu govori o jedinstvu komandovanja, šta to zapravo znači, generalno govoreći?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Oružane snage sastoje se iz dva elementa: Jugoslovenske narodne armije i Teritorijalne odbrane. Komandovanje i jednim i drugim elementom mora biti jedinstveno, treba biti jedinstveno sa najvišeg nivoa. U ovom slučaju, kako ja tumačim ovaj član, znači i komandovanje Jugoslovenskom narodnom armijom i Teritorijalnom odbranom organizovano je sa najvišeg nivoa, a to je Vrhovni savet odbrane u to vreme, i ono telo koje je nadležno da komanduje oružanim snagama, jer su i jedan i drugi elemenat potčinjeni najvišem nivou.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Na koji način se jedinstvo komandovanja odnosi na jednostarešinstvo, odnosno, kako se to vrši? Ako možete malo detaljnije to da objasnite?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da bi se jedinstveno komandovalo sa jednog nivoa, bilo koja razina tog nivoa da je u pitanju, mora da to ostvari jedno lice, jedan komandant. I to je taj princip jednostarešinstva, kako ja to razumem.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Što se tiče oružanih snaga bivše Jugoslavije, ako pogledamo član 107, ako možete da nam kažete ko je bio vrhovni komandant oružanih snaga u bivšoj Jugoslaviji?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da, predsednik Predsedništva SFRJ.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ako pogledamo član 108, tu se spominje da predsednik može da prebaci svoja ovlašćenja i spominje se i kome. Ako možete to da nam malo detaljnije objasnite?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Jedna od funkcija predsedništva, odnosno predsednika tadašnje SFRJ je ostvarivanje sistema... sistema odbrane zemlje. S obzirom na sve druge nadležnosti koje ima, a uzimajući u obzir stručnost ovog tela, kao što je Savezni sekretarijat za narodnu odbranu, normalno je i logično da deo ovlašćenja po određenim značajnim pitanjima komandovanja, prenese na saveznog sekretara za narodnu odbranu.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Sada bih da pređemo na član 110. Tu se malo više govori o saveznom sekretaru za narodnu odbranu. Ja bih vas zamolio da taj član pročitate naglas, a zatim ću da vam postavim neka pitanja u vezi sa tim.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Član 110: "Rukovođenje i komandovanje oružanim snagama ostvaruje savezni sekretar za narodnu odbranu u skladu sa

ovlašćenjima koje je na njega, na osnovu... na osnovu Ustava SFRJ prenese Predsedništvo SFRJ, u skladu sa saveznim zakonom. Savezni sekretar za narodnu odbranu u slučaju njegove odsutnosti ili sprečenosti u poslovima iz stava 1 ovog člana, zamenjuje načelnik Generalštaba. Rukovođenje i komandovanje u Jugoslovenskoj narodnoj armiji ostvaruju starešine jedinica i ustanova Jugoslovenske narodne armije, u skladu sa saveznim zakonom".

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ko je bio Savezni sekretar za narodnu odbranu 1991. godine? Ako se sećate?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Sećam se. General Veljko Kadrijević.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li znate ko je bi načelnik Generalštaba Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu 1991. godine?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Znam. General Blagoje Adžić.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Recite nam koliko se najbolje sećate da li je 1991. godine važio ovaj zakon?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Ne mogu da preciziram. Događaji od 1991. godine pa dalje nisu stvarali objektivne mogućnosti da se neki novi zakoni donose. Možda je bilo nekih dopuna zakona, ali mislim da je ovaj zakon, ovakav kakav jeste, u celini bio na snazi.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala.

TUŽILAC SMITH: Sada bih hteo da pređemo na dokument u tabulatoru broj 2. Nosi oznaku po Pravilu 65ter 383. I to je deo uputstva za rad komandi štabova iz 1983. godine. ERN broj je K001 pa do 1600, odnosno K001 do 1794. BHS verzija nosi oznaku K023-9361 do K023-9576.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Pukovniče, pre nego što ste došli na Sud, da li ste videli ovaj dokument?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da, ovo je nacrt... Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li možete ukratko da objasnite svrhu ovog dokumenta? Vi pred sobom imate samo jedan deo dokumenta. Dakle, koja je svrha ovog uputstva... uopšteno govoreći?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Rad komandi štabova je ozbiljno pitanje koje zahteva da se precizno reguliše. Prethodna uputstva o radu komandi štabova mislim da su prevazišla vreme i da je ovaj nacrt... nacrt proizvod nečeg novog, veza... vezano za rad komandi štabova u mirnodopskim uslovima i u ratnim uslovima... i neke nove stvari koje se trebalo regulisati, a i uskladiti sa ovim zakonom o opštenarodnoj odbrani o kojima smo govorili.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ako pogledamo član 358, odnosno paragraf 358. U engleskoj verziji stoji broj 385, ali je očigledno greška u prevodu. Tu se govori o ulozi komande u toku napada, i tu stoji da komandant mora neprekidno da zna stanje, položaj,

mesto i mogućnosti svih jedinica za dva stepena niže. U kontekstu tog paragrafa, da li možete da nam objasnite šta to zapravo znači?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Komanda, kao što stoji, mora neprekidno pratiti situaciju radi poznavanja stanja i prezentovanja komandantu relevantnih podataka za donošenje ili korekcije odluka. Da bi to stanje bilo tačno, izveštaj i situacija se mora pratiti od najnižeg nivoa pa do komandanta. Poznavanjem stanja za dva stepena niže, komandant realno može reagovati u smislu donošenja ili korekcije donetih odluka. I ovo, kol'ko ja znam, je u svim pravilima vojnim i pre ovog nacarta, i kol'ko znam i sada je. Tako da....

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada kažete da se izveštaji moraju prosleđivati, dakle od najnižeg nivoa pa sve do komande, recite nam koji su osnovni nivoi komandovanja, dakle u jednoj uobičajenoj vojnoj strukturi? Govorim o četama, brigadama, dakle koji je najniži, osnovni nivo, a koji je najviši? Ako možete da objasnite?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Pa najniži nivo komandovanja... komandovanja je odelenje. To je komandovanje od strane desetara. Njegovi izveštaji su usmeni - prema komandiru voda. Komandir voda izveštava usmeno ili pisano - komandira čete. Usmeno najčešće na referisanjima i u direktnom kontaktu, a pisano - ako ima potrebe. Komandir čete izveštava komandanta bataljona - najčešće pisano ili preko sredstava veze i treće, na referisanju. Komandir... komandant bataljona - komandanta brigade, pisani izveštaj ili preko sredstava veze, usmeno saopštavanje. To usmeno saopštavanje može biti direktno komandantu ili u prisustvu odre... ovaj, ostalih oficira, odnosno, starešina štaba ili komande na referisanju.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Govorite kako svaki nivo ima obavezu da podnosi izveštaj, bilo usmeno ili u pismenom obliku. A kakve su odgovornosti komandanta, u smislu traženja tih informacija, ukoliko ne dobija izveštaje? Dakle, da li postoji bilo kakva odgovornost komandanta da to traži, imajući u vidu ono što piše u ovom paragrafu?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Kada je u pitanju odluka za neku radnju ili korekcija odluke koja je pisanija, u svakom takvom aktu komandant naznačava da se dostave izveštaji sa svih nivoa sa stanjem u određenom vremenu, a izveštaj da stigne do određenog vremena. Znači, to se traži komandnim aktom, njegovom odlukom. Traži se i usmeno da se podnese izveštaj o nekom pitanju, koje komandant smatra da treba da sazna i da dobije.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Ovde stoji da komandant u svakom trenutku mora da zna stanje, položaj, mesto i mogućnosti svojih jedinica za dva stepena niže. Dakle, kada pročitate te reči " u svakom trenutku mora da zna", da li se to odnosi na neke obaveze komandanta i ako se odnosi, kako se te obaveze sprovode u delo?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam objasnio kako on to mora znati. Znači, obaveze izveštavanja od svih nivoa. On to mora znati i zbog funkcije kontrole koju organizuje i koja je lična, njegova ili grupna – određivanje starešina. Svi ti podaci o situaciji i stanju na terenu njemu daju takve podatke da on u svakom trenutku raspolaze sa stanjem u jedinici. Ne diskutujemo o tačnosti izveštaja. A tačnost izveštaja podleže disciplinskoj i drugoj vrsti odgovornosti. Mislim da... Lični... lični uvid komandanta je... i

njegova lična kontrola je bitan element . Ali... jasno uspostavljen sistem komandovanja, putem preciznog i jasnog izveštavanja, tačnog, daje stvarno realne podatke, sa kojima komandant može da raspolaže u bilo kom smislu.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Kako bismo rezimirali ovo. Da li je ta obaveza, aktivna obaveza da traži informacije ili je to pasivna obaveza, dakle, da se samo primaju informacije? Šta u stvari, znači ta obaveza, šta obuhvata?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Pre svega, obuhvata obavezu da svi izveštavaju, i da izveštavaju tačno i pouzdano.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li to obuhvata i obavezu komandanta da traži informacije, ukoliko ne dobija izveštaje?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da...

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala...

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR:... dešava se i da izveštaji izostanu ili su plod nečega drugog. Znači, obaveza je komandanta da traži. Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ako pogledamo naslov tog dela, tu stoji "Rad komande u toku napada". Da li, da kažemo, ova svesnost situacije vezano za jedinice dva stepena niže, ovaj zadatak, odnosno obaveza, da li se to odnosi na situacije pre napada i na situacije posle napada, ili se samo govori o situaciji u toku napada? Pitam vas u principu?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: U svim situacijama. Normalno, pre napada je realnija slika, stanje je tu, i tu se poznaje situacija. Jer, komandant prati... prati situaciju. U toku dejstva takođe. Znači, u svakom trenutku.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam.

TUŽILAC SMITH: Časni Sude, zaboravio sam da prvi dokument ponudim da se uvrsti u dokazni materijal. Dakle, evo sada nudim na uvrštavanje tabulator broj 1, dokument 387 po Pravilu 65ter. Dakle, Zakon o opštenarodnoj odbrani, a takođe i tabulator broj 2, dokument 383, po Pravilu 65 ter.

SUDIJA PARKER: Pre svega, tabulator broj 1, izvodi iz Zakona o opštenarodnoj Odbrani - usvajaju se.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet broj 392.

SUDIJA PARKER: A zatim imamo tabulator broj 2, a to su odlomci iz Uputstava za rad komandi štabova, takođe se usvaja.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet broj 393.

TUŽILAC SMITH: Samo da pojasnim. Tužilaštvo će takođe da zatraži da se uvrsti kompletan dokument koji je obelodanjen Odbrani. Nalazi se u sistemu e-courta ali za

svrhe današnje sednice, mi smo samo obeležili i naglasili nekoliko aspekata za koje smatramo da su relevantni.

SUDIJA PARKER: Hvala.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Gospodine, molim vas da sada pogledate tabulator broj 3.

TUŽILAC MOORE: Dokument 364 po Pravilu 65ter. Ovde se radi o odlomcima iz dokumenta "Rukovođenje i komandovanje", dakle u JNA, iz 1983. godine. I tu imamo poglavlje 1 "Upravljanje, rukovođenje i komandovanje". ERN broj za englesku verziju je L006-3323 do L006-3474, a BHS verzija ERN broj je 0214-8123 do 0214-8517.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Svedoče, da li vidite ovaj odlomak u vašem registratoru iz dokumenta "Rukovođenje i komandovanje"?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li vam je poznat ovaj dokument?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Molim vas, da li možete vlastitim rečima da objasnite koja je svrha i šta je sadržaj ovog dokumenta JNA "Rukovođenje i komandovanje"? Dakle, ako možete ukratko to da objasnite, a onda ćemo da pređemo na neke konkretne delove. Šta pokušava da se postigne ovim dokumentom?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Rukovođenje i komandovanje su najznačajniji segment u sistemu vođenja oružane borbe. Teorijsko poznavanje rukovođenja i komandovanja i primena teorijskih saznanja u praksi garantuje da će se organizovano po principima koji su naznačena, od planiranja do kontrole i koordinacije, sprovesti planski, i da će se na osnovu toga ostvariti postavljeni cilj. A ako je oružana borba u pitanju, onaj koji je... koji je postavljen. Znači, teorijski dokument koja... koji daje sistem organizovanih saznanja - koristan za komandovanje na svim nivoima.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Hteo bih da sada pogledamo poglavlje broj 6. To je stranica 35 engleske verzije. Naslov je "Funkcije rukovođenja i komandovanja". Molim vas da pročitate ovaj uvodni paragraf, a posle toga postaviću vam nekoliko pitanja.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: "Funkcije rukovođenja i komandovanja: za postizanje određenog cilja, u ovom slučaju efikasnog rukovođenja i komandovanja u celini, potrebno je obaviti više delatnosti koje su u međusobnoj povezanosti. Te bitne međusobno povezane delatnosti nazivamo "funkcije rukovođenja i komandovanja". One se nalaze u međusobnoj uslovljenosti, zavisnosti i povezanosti. Funkcijama se obuhvata proces rukovođenja i komandovanja u celini, od početka do završetka delatnosti (slika 2). Granice između funkcija nisu i ne mogu biti strogo određene, jer pored iznetog, one se i uzajamno... uzajamno realizuju. U procesu rukovođenja i komandovanja, postoje sledeće funkcije: planiranje, organizovanje, komandovanje, koordinacija (sadejstvo) i kontrola (slika 2)."

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. A sada jedno pitanje o tome kakva je organizacija funkcije rukovođenja i komandovanja. Idemo sada na sliku pod broj 2. "organizacija" Na engleskom je to stranica 43. Čini mi se da je to tri paragrafa niže na BHS-u. Pročitaću vam šta ovde stoji o organizaciji, i zamoliću vas da to prokomentarišete. "Efikasna organizacija pomaže izvršenju borbenih zadatka komandi i starešinama kako bi postigli zadati cilj. Zadati cilj mora biti realan i dodeljen konkretnom učesniku, ograničen u vremenu i prostoru. Organi rukovođenja i komandovanja moraju poznavati i pratiti stanje jedinica. A to se može obezbediti organizovanjem izveštavanja i kontrolom izvršenja svih zadataka". Nisam siguran da li ste to pronašli. Da li ste čuli ovo što sam vam sada pročitao?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da, čuo sam. Ali ovde u ovom tabureu stoji "organizovanje" pod tačkom 2, i ne slaže se sa ovim kako ste pročitali. Ne "organizacija", nego "organizovanje".

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Organizacija je... a organizaciju u funkcijama nemamo, i...

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Možda je to bila greška u prevodu, ili moja greška. Ali u svakom slučaju, hvala vam na razjašnjenju. Dakle, ovde nešto niže stoji da se rukovođenje i komandovanje mora vršiti preko organizovanja sistema izveštavanja i nadgledanja napredovanja svih zadataka. Da li možete da nam objasnite, kako to može da se sprovede u delo? Žao mi je što ne mogu sada da vam kažem gde se to tačno nalazi. To je nekih 20 redova niže. Počinje sa: "Efikasno organizovanje". Možda, ako...

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Organizovanje: "Suština organizovanja kao funkcija rukovođenja i komandovanja je u tome da se organizacijski obezbedi izvršenje donete odluke..."

TUŽILAC SMITH – PITANJE: U redu.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: ...I to je proces formiranja celog sistema za izvršenje zadatka." Ako ste na to mislili?

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ne. Nije to. Okrenite stranicu. To je paragraf neposredno pre ovog spiska načela. Dakle, neposredno pre toga, taj paragraf. U njemu stoji rečenica, pri kraju tog paragrafa: "Organi rukovođenja i komandovanja moraju da poznaju i prate stanje jedinica, a to se može obezbediti organizovanjem izveštavanja i kontrolom izvršenja svih zadataka".

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da dam komentar?

ADVOKAT VASIĆ: Časni Sude...

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da, molim vas...

SUDIJA PARKER: Gospodine Vasiću?

ADVOKAT VASIĆ: Ja se izvinjavam što prekidam mog uvaženog kolegu, ali mi se čini da bi bilo pravično sa se svedoku pročitati jedan ceo pasus koji se odnosi na sadržinu jedne teme, pa ga onda pitati. Ovako, jedna rečenica izvučena iz pasusa, bojim se da svedoku neće biti najjasnije i može ga navesti na krivi put. Ovo je čisto principijelna primedba.

SUDIJA PARKER: Hvala, gospodine Vasiću. Ali ja ne mislim da bi sa ovim svedokom to trebalo da bude poseban problem, pošto očigledno poznaje materiju i on će moći pitanje da stavi u traženi kontekst, ukoliko je to potrebno. I Nastavite, gospodine Smith.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Molim vas, da li možete da komentarišete dužnost da se obezbedi organizovanje izveštavanja i kontrola izvršenja svih zadataka? Šta to praktično znači?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: To praktično znači da organi komandovanja moraju pratiti stanje, a na osnovu praćenja, to stanje poznavati. A to se može obezbediti organizovanjem izveštavanja i kontrolom izvršenih... izvršenih zadataka. Znači, da bi se stekao uvid u stanje, i na osnovu toga donela relevantna odluka, mora se dobiti realan izveštaj, i mora se kontrolom utvrditi da li se zadaci izvršavaju u skladu sa odlukom.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: To podrazumeva kontrola.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada je reč o procesu rukovođenja i komandovanja, ovde stoji da je kontrola takođe funkcija rukovođenja i komandovanja. U engleskom prevodu, na stranici 48, imamo poglavlje pod brojem 5 "Kontrola". Da li vidite ovaj segment pod brojem 5 koji govori o kontroli ili inspekciji?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Molim vas da pročitate, recimo, prvih desetak redova. Ja ću da vas zaustavim kad treba, i da onda prokomentarišete i da nam kažete kako se ta kontrola sprovodi u delo.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: "Kontrola je funkcija rukovođenja i komandovanja kojom se stiče uvid u stanje i stepen izvršenja postavljenog zadatka. Organizuje se i sprovodi neprekidno u toku svih ostalih funkcija. Funkcijom kontrole ustanovljava se razlika između planiranih, odnosno očekivanih i postignutih rezultata u određenom vremenu. Analizom rezultata kontrole otkrivaju se negativne pojave i njihovi uzroci. Tek na osnovu toga moguće je preduzimati prave mere radi postizanja boljih rezultata u izvršenju zadataka. Kontrola se ne sme..."

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Dozvolite mi da vas ovde zaustavim. A sada idemo nešto niže u tom poglavlju. Zanima me onaj deo odmah iznad rečenice: "Ostvarenje kontrole kao organizacione mere zasniva se na sledećim načelima", pa onda ide lista od broja 1. Iznad toga stoji deo u kome piše: "Funkciju kontrole treba shvatiti kao obavezu i stalni zadatak. Ona ne sme biti proizvoljna, i mora se zasnivati na naučnim osnovama i utvrđenom sistemu normi i kriterijuma". Da li vidite tu rečenicu?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Molim vas, da li možete da nam objasnite, praktično govoreći, šta se tu misli kada se kaže da se "kontrola mora zasnivati na naučnim osnovama i utvrđenom sistemu normi i kriterijuma"?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Lično mislim da je funkcija kontrole posle funkcije komandovanja najznačajnija funkcija u rukovođenju i komandovanju. Jer kontrolom se utvrđuju... utvrđuje stanje i realna situacija. Zasnovanost na naučnim osnovama i određenim kriterijumima kontrole, mislim u vojsci, u Jugoslovenskoj narodnoj armiji, ne mogu biti neorganizovane, ne mogu biti neplanske, ne mogu da nemaju cilj, ne mogu da ne pruže realne pokazatelje o stanju i situaciji. Zato su one organizovane na različite načine. Jedan od načina je kontrola lična, starešine, komandanta. Druga je timska kontrola ili grupna kontrola, upućivanjem timova i komandi, sa naznačenim pitanjima i proučenim načelima, pravilima, propisima i odlukama koje je komandant donio, da bi mogli realno da prate. I to su te norme i ti kriterijumi kontrole. Normalno, svaka radnja se izvodi ovako ili onako, i svaka radnja ima svoje kriterijume. Treba se pobrinuti da se ti kriterijumi, po kojima se vrši kontrola, ugrade u plan vršenja kontrole.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Jedan aspekt, odnosno jedna funkcija rukovođenja i komandovanja, o kojoj se govori u ovoj knjizi, jeste i koordinacija. Imamo jedno poglavlje koje se odnosi na koordinaciju i u kom se objašnjava šta to znači. Ali umesto da sada prođemo kroz tekst, ja bih vas zamolio da vi Pretresnom veću objasnite na koji način je koordinacija funkcija rukovođenja i komandovanja i zašto je ona važna?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Koordinacija kao i u svakoj, u svakoj delatnosti, u vojsci ima izuzetan značaj. Koordinacijom se rešavaju i usklađuju pitanja iz raznoraznih oblasti: iz ekonomske sfere, proizvodne sfere, upotrebe i sadejstva jedinica u zoni izvođenja borbenih dejstava, saradnja sa društveno-političkim organizacijama i zajednicama, u smislu doprinosa i učešća u realizaciji dobijenog zadatka. U borbenim dejstvima koordinacija u stari predstavlja sadejstvo, a sadejstvo je ono bez čijeg potpunog ostvarivanja, ne samo da ne može doći do rezultata, nego može doći i do gubitaka u vlastitim snagama i tako dalje.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A sada molim vas da nam svojim vlastitim rečima, kao jedan iskusan komandant, objasnite zašto je koordinacija toliko važna u borbenim dejstvima, zašto je važno da se tada koordiniraju različite jedinice? Vrlo kratko, molim vas?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Vrlo kratko. To je sadejstvo... Koordinacija je sadejstvo između svih učesnika u borbenim dejstvima u ostvarivanju određenog... određenog zadatka. Važna je zbog toga – da se usklade aktivnosti po mestu izvođenja određene radnje, po vremenu i po nosiocu. Jer, ako ne bi došlo do tog usklađivanja, onda bi se takva aktivnost, da je nazovemo borbena aktivnost, odvijala stihijski, uz mogućnost da dođe do neželjenih posledica.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala.

TUŽILAC SMITH: Časni Sude, želeo bih sada da uvrstim u spis tabulator broj 3, dokument broj 384, po Pravilu 65ter a to je knjiga "Rukovođenje i komandovanje".

SUDIJA PARKER: Prima se u spis.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet broj 394.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Gospodine, idemo sada na "Pravilo brigada": pešadijska, motorizovana, brdska, planinska, mornaričke pešadije i laka. To je knjiga koju je izdao Savezni sekretarijat za narodnu odbranu 1984. godine.

TUŽILAC SMITH: To je naš tabulator broj 4. ERN broj na engleskom je od 0303-0230 do 0303-0415 a na od BHS-u 0114-7096 do 0114-7391.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li imate pred sobom "Pravilo brigada"?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li možete ukratko da nam opišete šta je svrha i sadržaj "Pravila brigada"? Kako vi shvatate, molim vas?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: "Pravilo brigada" je kao što su i sva pravila... praktični priručnici za bavljenje pitanjima upotrebe i komandovanja jedinicama. Pravilo brigada je znači nivoa bri... brigade, komande brigade, odnosno komandanta brigade, i sadrži sva pitanja vezana za upotrebu i sva načela upotrebe i u mirnodopsko... i u... mirnodopskim uslovima i u toku izvođenja borbenih dejstava.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. A sada me zanima paragraf broj 12, na engleskom je to 6. stranica. To je naslov "Zadatak, zona dejstva i gupisanje snaga". Da li vidite paragraf broj 12 pukovniče?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: U ovom paragrafu govori se o zadatku koji brigada prima u borbenim dejstvima. Da li možete, molim vas, da pročitate prva dva paragrafa pod brojem 12?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Paragraf 12: "Zadatak za izvođenje borbenih dejstava brigada dobija od pretpostavljene komande. Kad god je u mogućnosti, pretpostavljena komanda može regulisati i način izvršenja zadatka. Kada brigada ne dobije zadatak od pretpostavljene komande, komandant brigade prema opštoj zamisli i situaciji, samostalno postavlja zadatke. Osnovni zadatak brigade da izvodeći neprekidna i raznovrsna borbeno dejstva, nanosi neprijatelju što više gubitaka u živoj sili, borbenim vozilima i drugoj tehnici, razbija i troši njegove snage i zauzima i drži zemljište u određenoj zoni. Zadatak se izvršava..."

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Stanite ovde, hvala vam. Dakle, u tom pasusu objašnjava se osnovni zadatak brigade i onda se kaže da je jedan od zadataka da se zauzme i drži teritorija u dodeljenoj zoni. Ako dalje pogledamo odeljak 13 koji govori o zoni dejstva, molim vas da pročitate taj paragraf naglas, a onda ću ja da vam postavim nekoliko pitanja o tome. Znam da duže traje, ali molim vas da čitate malo sporije zbog prevoda.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: "Za izvršenje zadataka brigadu se... brigadi se određuje zona dejstva, zona napada, zona odbrane, zona marša i slično. Zavisno od zadatka, najčešće na privremeno zauzetoj teritoriji, brigadi se može odrediti i prostorija borbenih dejstava. Zona dejstva predstavlja zemljišnu prostoriju ograničenu po širini i dubini, u kojoj brigada ostvaruje i izvodi borbena dejstva. Veličina zone zavisi od vrste brigade, karakteristika zemljišta, zadatka, mesta i uloge u borbenom rasporedu više jedinice, stanja i borbenih mogućnosti ojačanja, jačine jedinica Teritorijalne odbrane u zoni, podrške i slično. U dodeljenoj zoni dejstva komandant brigade sa svim subjektima oružane borbe, organizuje jedinstven sistem borbe po cilju, mestu i vremenu". "Prostorija dejstva" i to da čitam? "Prostorija dejstva je slobodna teritorija na privremeno zaposednutoj teritoriji, najčešće u operativnoj ili strategijskoj dubini koja je dodeljena brigadi radi izvršenja zadatka. Na prostoriji dejstva komandant brigade načelno, samoinicijativno organizuje, izvodi raznovrsna borbena dejstva i druge aktivnosti prema dobijenom zadatku i u skladu sa konkretnom situacijom. Dodeljenu zonu borbenih dejstava ili prostoriju, brigada ne sme napustiti bez odobrenja pretpostavljenog starešine". Završio sam sa 13.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Da li postoji razlika između zone dejstva i zone odgovornosti, komandne odgovornosti ili je to ista stvar?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Zona odgovornosti se poklapa sa zonom dejstva.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ako komandant brigade dobije komandu nad zonom dejstva, šta to onda znači u vezi sa drugim jedinicama koje deluju u toj zoni dejstva u smislu subordinacije? Da li ima to neke veze?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Ima. U izvršenju borbenog zadatka sve jedinice koje su u dodeljenoj zoni dejstva te jedinice, potpadaju pod jedinstven sistem komandovanja. To znači – jedan komandant komanduje svim jedinicama u dodeljenoj zoni dejstva. To je onaj koji je određen od strane pretpostavljenog komandanta.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. A sada poglavlje broj 4: "Pravila brigada, komandovanje". Prvo zajedničke odredbe, paragraf broj 107. U Pravilu brigada se daje definicija komandovanja brigadom. Ali pre nego što pređemo na tu temu, možda je ipak vreme za pauzu?

ADVOKAT VASIĆ: Časni Sude?

SUDIJA PARKER: Da, gospodine Vasiću?

ADVOKAT VASIĆ: Samo jedna intervencija na transkript. To je još stranica 48, red je 17. Tamo stoji Exhibit 384, a treba 394. Hvala.

SUDIJA PARKER: Hvala, gospodine Vasiću. Sada idemo na pauzu za ručak. Nastavićemo u 13.30 časova.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Izvolite, gospodne Smith.

TUŽILAC SMITH: Hvala, časni Sude.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Svedoče, pre pauze razgovarali smo o nekim odredbama "Pravila brigade" iz 1984. godine i to u vezi zone dejstava i područja dejstava. U vašem registratoru pod tabulatorom broj 4 videćete određena pravila brigada koja se konkretno bave pitanjima komandovanja i kontrole na nivou brigade. Na engleskom, strana 35. Radi se o glavi broj 4 "Komandovanje" i tu se navode "zajedničke odredbe". Počinje sa paragrafom 107. Da li vidite taj deo?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ja ću da vam pročitam prvi paragraf pa ću onda da vam postavim pitanja u vezi nekim od termina? Paragraf broj 107 glasi: "Komandovanje brigadom predstavlja deo jedinstvenog sistema rukovođenja i komandovanja u oružanim snagama. Zasniva se na usvojenim načelima komandovanja. Komandovanje podrazumeva najbolji način korišćenja sposobnosti ljudi i mogućnosti tehničkih sredstava, kako bi brigada pri izvršavanju određenog zadatka postigla što bolje rezultate. Da bi se to ostvarilo, komandovanje treba da bude jedinstveno, neprekidno, sigurno, elastično, efikasno i operativno". Sada bih vas zamolio da pogledate paragraf broj 108, koji se odnosi na jedinstvo kao dela komandne funkcije. Molim vas da nam sada naglas pročitate taj paragraf, pa ću vam ja onda da postavim neka pitanja? Dakle, paragraf broj 108.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: "Jedinstvo komandovanja ogleda se u usmeravanju ka jedinstvenom cilju svih jedinica brigade i ostalih subjekata u njenoj zoni borbenih dejstava. Postiže se zajedničkim naporima komande brigade i komandi potčinjenih i sadejstvujućih jedinica i štabova Teritorijalne odbrane, kao i saradnjom sa organizacijama i organima društveno-političkih zajednica, društveno-političkih organizacija i organizacija udruženog rada. Jedinstvo se ostvaruje povezivanjem i usklađivanjem napora komande brigade sa ostalim subjektima komandovanja na osnovama jednostarešinstva i subordinacije. Za ostvarivanje jedinstva komandovanja, potrebno je organizovati jedinstven sistem veza i zaštite za sve snage u zoni dejstva brigade".

TUŽILAC SMITH – PITANJE: U vezi sa ovim principom jedinstva komandovanja, recite nam, kako vi shvatate ovaj deo? Kako vi to shvatate kao komandant?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Jedinstvo komandovanja podrazumeva komandovanje od jednog starešine, jednog komandanta u kompletnoj zoni u cilju ostvarenja određenog cilja. To znači da su ovim načelom komandovanju, odnosno jednom komandantu potčinjeni svi subjekti u zoni odgovornosti, odnosno zoni borbenih dejstava. A da bi se to ostvarilo, traži se puna odgovornost i usmeravanje zajedničkih napora svih ka rešavanju svih problema vezanih za realizaciju i ostvarenje određenog cilja: sadejstvo jedinica TO, saradnja sa društveno-političkim organizacijama.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Pod ovom odredbom takođe stoji da komandovanje mora da bude kontinuirano. I ako možete kratko da pročitate prvu rečenicu koja piše u paragrafu broj 109. Molim vas da nam kažete kako vi shvatate taj princip neprekidnosti?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Prekida u komandovanju ne smije biti da bi se ostvarilo njegovo stalno funkcionisanje i ostvarivanje saradnje i sadejstva onih subjekata o kojima je u ovom principu jedinstva govoreno. Svaki prekid u komandovanju ometa realizaciju zadatka i postavljenog cilja. Znači, od čelnog komandanta, svi potčinjeni komandanti su dužni da rade u ostvarivanju odluke po zadacima koje su konkretno u odluci dobili.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li se... da li se ova odredba odnosi i na neprekidnost komandovanja u vremenskom smislu ili ne?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da, u vremenskom smislu.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Tu takođe piše da komandovanje u brigadi mora da bude elastično. Ako pogledamo paragraf 111, zamolio bih vas da nam pročitate taj paragraf naglas, a onda ću ja da vam postavim pitanja?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: "Elastičnost komandovanja brigadom podrazumeva sposobnost njene komande, a i komandi potčinjenih jedinica da se brzo prilagođavaju promenama situacije. Bitan preduslov elastičnosti, visok stepen osposobljenosti starešina da u različitim uslovima samostalno i samoinicijativno i brzo cene situaciju i rešavaju složene borbene zadatke. Elastičnost komandovanja se ogleda u to... u takvom angažovanju, grupisanju jedinica brigade i ostalih snaga u njenoj zoni koje najbolje odgovara datoj situaciji. Sposobnosti za brzo prenošenje težišta dejstva, sposobnosti brzog objedinjavanja dejstva svih snaga u zoni dejstva i sposobnosti za izvođenje borbenih dejstava u uslovima privremeno zauzete teritorije."

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kakvo je vaše mišljenje o značaju ovog principa elastičnosti u komandovanju brigadom? Koliko je to važno za komandovanje brigadom?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Vrlo je važno, jer su u toku borbenih dejstava promene situacija izvesne i vrlo česte. On podrazumeva snalažljivost komandanta i potčinjenih komandanata da samostalno i samoinicijativno, ali u duhu odluke komandanta, brzo cene situaciju i rešavaju nametnute probleme.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. Tu takođe piše da komandovanje brigadom treba da bude i efikasno i operativno. Molim vas da pročitate prvi paragraf pod 112 a zatim ću da zatražim vaše komentare?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: "Efikasnost i operativnost komandovanja podrazumeva sposobnost komande brigade da pravovremeno i pravilno donese odluku i brzo je prenese na potčinjene i da preko njih efikasno utiče na realizaciju odluke. Da bi komandovanje bilo efikasno i operativno, komanda brigade i starešine moraju dobro poznavati mogućnosti i taktiku dejstva neprijatelja, savremena borbena sredstva i njihov uticaj na fizionomiju borbenih dejstava, karakteristike zemljišta u zoni upotrebe brigade, mogućnosti i načela upotrebe jedinica Teritorijalne odbrane, organizaciju i organa

društveno-političkih zajednica, društveno-političkih organizacija i organizacija udruž... organizacija udruženog rada. Zato je potrebno dobro... dobra osposobljenost komande za neprekidno praćenje situacije, donošenje odluka i njihovo prenošenje na potčinjene. Pravovremeno doneta odluka i njihovo brzo prenošenje na izvršioce, a naročito rezultat dejstva, osnovno je merilo efikasnosti i operativnosti komandovanja. Pravovremeno doneta odluka, makar i bez svih elemenata, bolja je i efikasnija od one koja se donese sa zakašnjenjem. Inicijativa i smelo preduzimanje odgovornosti, posebno u složenim situacijama, takođe je jedan od neophodnih uslova za efikasno komandovanje."

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. Sada bih vas zamolio da pogledate paragraf 114. To je odeljak broj 2 "Komanda brigade". Možete li... možete li da naglas pročitate taj deo i da objasnite šta to zapravo znači?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Komanda brigade (šema) jeste organizacijsko-formacijski organ brigade namenjen za rukovođenje i komandovanje brigadom. Komanda je opremljena i osposobljena za uspešno objedinjavanje dejstava svih snaga u zoni upotrebe brigade. Organizacijski sastav komande zavisi od vrste brigade, njenog sastava i poslova koje obavlja u okviru svoje nadležnosti, a propisuje se i utvrđuju formacijom. Poslovi komande brigade...."

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Zaustaviću vas na trenutak. Kako komandant brigade efikasno, uspešno objedinjuje dejstva svih snaga u zoni upotrebe brigade? Ako možete ukratko samo to da nam objasnite?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Komandant brigade objedinjuje dejstvo svih snaga u zoni brigade odlukom koju je donio na osnovu predloga svih ovih organa komande koji se vide na šemi, tako što je doneo odluku i kroz odluku precizirao zadatke potčinjenima. U jednoj tački odluke precizirao je i zadatke jedinicama koje se nalaze u zoni, a koje se nisu... a koje nisu u formacijskom sistemu... sastavu brigade, odnosno koje se prepočinjavaju formacijski brigadi u sastavu brigade. Svojom odlukom reguliše i sadejstvo na osnovu onoga što je odlukom pretpostavljene... naređenjem pretpostavljene komande regulisano za sadejstvo. Neke te strukture, društveno-političkih organizacija, društveno-političkih zajednica i tako dalje u njegovoj zoni. Sadejstvo reguliše isto tako odlukom na osnovu odluke ili naređenja pretpostavljene komande, u kojoj je taj deo sadejstva regulisan u smislu da se sadejstvuje komandovanoj jedinici. Praktično, objedinje sve ono što je u njegovom formacijskom sastavu i objedinjuje sve ono što je odlukom pretpostavljene komande dobio u svoj organizacijsko-formacijski sastav.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Ako pogledamo paragraf broj 115. Tu se govori o isključivom pravu komandanta brigade da komanduje svim brigadnim jedinicama i pridodatim jedinicama. I tu stoji: "On snosi punu odgovornost za rad komande brigade i potčinjenih komandi. Zatim za moralno-političko stanje, bezbednost i borbenu gotovost, obučenosť i pravilno izvršenje dobijenog zadatka." Zatim tu stoji da: "Komandant donosi odluke, postavlja zadatke jedinicama, kontroliše njihovo izvršavanje i zahteva njihovo dosledno sprovođenje, bez obzira na teškoće koje se pojavljuju u toku njihovog izvršavanja." Kako vi shvatate ovaj konkretan paragraf?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Ovako, kao što je i u prethodnim pravilima i propisima naznačeno u onom teorijskom delu, funkcija komandovanja je nedeljiva.

Komandant donosi odluku, postavlja zadatke, vrši kontrolu i snosi punu odgovornost i za rad komande brigade i za rad potčinjenih komandi; i normalno, snosi odgovornost za ukupno stanje, ovde se pomine moralno-političko, bezbednost, borbena gotovost, obučenost, i tako dalje.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. U vezi sa paragrafom 116, tu se govori o načelniku štaba brigade. Recite nam koja je funkcija načelnika štaba brigade? Koje su njegove ili njene dužnosti?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Prvo štab. On je osnovni organ u komandi brigade. On funkcionalno povezuje sve ostale... sve ostale organe u brigadi i objedinjava njihove poslove. Ima pravo naređivanja u skladu sa odlukom komandanta, vezano za poslove koje te organizacijske celine u štabu obavljaju. Tim radom rukovodi načelnik štaba i on jedini ima pravo da postavlja zadatke, ali isključivo sa komandantovom odlukom.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: On je...

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Izvinite, nastavite.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: On je nadređen i organu za operativne poslove i obuku, kao i svim drugim organima. Pomenuo sam ovaj organ, pošto sam se ja u njemu nalazio.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Dok ste bili u Vukovaru, ko je bio načelnik štaba Gardijske brigade; da li se sećate?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Načelnik štaba Gardijske brigade, potpukovnik Miodrag Panić.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. Hteo bih sada da pređemo na paragraf broj 146. U ovom paragrafu se govori o tome kako se prenose odluke na potčinjene. Molim vas da naglas pročitate taj paragraf, a onda ću ja da vam postavim neka pitanja.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: "Prenošenje odluke na potčinjene može se izvršiti usmeno ili pisano, putem zapovesti ili naređenja. Bez obzira da li se izdaje na komandnom mestu komandanta brigade, ili na komandantskom izviđanju, zapovest se oformljuje kao pisani dokument. Važnija naređenja se oformljuju kao pisani dokument, a sva ostala koja se izdaju usmeno, beleže se, dok se važniji podaci unose u ratni dnevnik. Ako su komandanti potčinjenih jedinica učestvovali u procesu donošenja odluke, onda se ona prenosi usmeno na komandnom mestu komandanta".

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li se ovaj dnevnik koji se tu spominje, spominje i pod nekim drugim imenom ili ne?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Ne. Spominje se kao ratni dnevnik. Spominje se kao ratni dnevnik.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Vi ste unosili, vi ste bili osoba koja je unosila beleške u ratni dnevnik u Vukovaru, u vreme Vukovarske operacije, zar ne?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Malo kasnije ćemo da porazgovaramo o tom ratnom dnevniku ali za sada bih hteo da pređemo na preduslove koji su potrebni za komandovanje. I to se nalazi u paragrafu 148. Molim vas da pročitate taj paragraf pa ću onda da vam postavim određen pitanja.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Izvinjavam se, nemam taj paragraf. 147 zadnji.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: U redu. Možda da ja pročitam taj paragraf. To vidimo u našem sistemu *e-courta*, a piše: "Zapovest je akt komandovanja kojim se kategorički i naredbodavno izražava komandantova odluka i konkretno i jasno i nedvosmisleno postavlja zadatak potčinjenima. Zapovest za borbu načelno sadrži podatke o neprijatelju, zadatak brigade, njena ojačanja i podršku pretpostavljene komande, podatke o susedima i granice sa njima i odluku komandanta". Znači, ovi uslovi za zapovest navedeni su u ovim pravilima. Da li su vam oni poznati?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li možete da objasnite da li vi smatrate da ovakva formulacija zapovesti jeste važna ili nije važna i zašto?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Zapovest kao akt komandovanja treba da sadrži sve ove elemente. Može biti pisana i u kraćoj formi, bez svih ovih elemenata, u situacijama kad zahteva situacija, kada je ograničeno vreme, i kad je u pitanju korekcija ili korektivna odluka komandanta. Tada ne mora da ima sve ove elemente. Ali svi ovi elementi čine potpunu celinu i zaokružen proces izdavanja zadataka, odnosno odluke... odluke komandanta... i treba da ima sve elemente.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Izgleda da nemate pred sobom sledeći paragraf, ali ja ću vam ga pročitati. To je paragraf broj 359: "Komandant brigade stalno nadgleda situaciju i utiče na tok bitke izdavanjem novih ili dodatnih zadataka. On svoje odluke donosi na osnovu izveštaja koje su mu podneli potčinjeni oficiri i na osnovu njegovih ličnih zapažanja". Da li vam je poznata ta odredba iako sada ne vidite tačan tekst pred sobom?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Poznata mi je.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Mislim da ste već ranije u vezi s drugim delovima propisa rekli zašto je to važno.

TUŽILAC SMITH: Časni Sude, ja bih sada želeo da uvrstimo u spis ovaj dokazni predmet. To je po Pravilu 65ter dokument broj 382. To je "Pravilo brigade" JNA.

SUDIJA PARKER: Prihvata se u spis.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet broj 395.

ADVOKAT VASIĆ: Časni Sude?

SUDIJA PARKER: Da, gospodine Vasiću?

ADVOKAT VASIĆ: Hvala vam. Ja bih samo da... da zatražim jedno pojašnjenje od mog uvaženog kolege. Ovaj deo, ove ekstrakte koje je on predložio da se uvedu na... na, koje je uvodio u svoje glavno ispitivanje, ja zaista nemam primedbi, ali me interesuje da li je predlog kolege da uđe i ovaj deo sledeći iz kog domena nije postavljao pitanja u glavnom ispitivanju. To je od tačke 360 na dalje- "Napad na naseljeno mesto"?

SUDIJA PARKER: Sve što se nalazi u ovom tabulatoru, sada je u spisu. Gospodn Smith je rekao da on namerava da uvrsti u spis ceo dokument, ako sam ga ja dobro shvatio, nešto kasnije?

TUŽILAC SMITH: Tako je.

SUDIJA PARKER: Prema tome, to će postati dokazni predmet nešto kasnije, ali u ovom trenutku nije, osim što imamo ovih nekoliko redova pri dnu ove poslednje stranice.

TUŽILAC SMITH: Možda je to trebalo, časni Sude, da napravim na kraju ispitivanja, da se pozabavim svim tim knjigama.

SUDIJA PARKER: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Svedoče... izvinjavam se.

TUŽILAC SMITH: Izvinite, Časni Sude, mislim da imamo malu konfuziju. U sistemu e-courta imamo ceo dokument, a ne samo delove, pa sam ja shvatio da svaki put kada nudim nešto na uvrštavanje, da uvrštavamo čitav dokument, a da ovo što se nalazi u fascikli je samo tu da se time koristimo prilikom ispitivanja.

SUDIJA PARKER: Pa, vi niste to tako ranije objasnili, ali to sada pojednostavljuje proces.

TUŽILAC SMITH: U redu.

SUDIJA PARKER: Gospodine Vasiću, znači ceo dokument je sada u spisu.

TUŽILAC SMITH: Hvala, časni Sude.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Svedoče, molim vas pogledajte sada tabulator broj 5, dokazni predmet broj 298 po Pravilu 65ter. To su Propisi o primeni međunarodnog ratnog prava u oružanim snagama SFRJ. Izdavač je Savezni sekretarijat za narodnu odbranu. Da li vidite naslovnu stranu?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li vam je ovaj dokument, generalno govoreći, poznat?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko je vama poznato, da li je on postojao 1990. godine i 1991. godine?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da. Neka pitanja iz ovoga su bila na... u toku školovanja, odnosno u toku školovanja su obuhvaćena i ova tematika.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. Dobro. Sada da ne ulazimo u detalje svih odredbi. Ovi propisi znači regulišu odgovornost za postupke potčinjenih u paragrafu 21. Zatim krivičnu odgovornost za povrede ratnog prava i ostale teške povrede pravila u vezi sa paragrafom 32 i 33 ratnog prava i drugo.

Ja bih sada hteo da vi pogledate paragraf broj 51 koji se odnosi na dužnosti pripadnika oružanih snaga SFRJ prilikom zarobljavanja neprijateljskih oružanih snaga. I ako ste sada pronašli paragraf broj 51, molim vas da nam to pročitate, a onda ću ja da vam postavim par pitanja o tome.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: "Dužnost pripadnika oružanih snaga SFRJ: prilikom zarobljavanja pripadnika neprijateljskih oružanih snaga, pripadnik oružanih snaga SFRJ je dužan da pripadniku neprijateljskih oružanih snaga, koji se preda, položi oružje ili bude savladan, poštedi život i da sa njim postupa čovečno. Pored toga, dužan je da ga onemogućí da pobjegne i da preduzme sve da zarobljenik bude što pre sproveden na sigurno mesto i predat za to određenom starešini. Na isti način treba postupati i sa svakim drugim licem koje bude zarobljeno u borbenoj zoni. Utvrđivanje identiteta i položaja zarobljenih... zarobljenih pripadnika neprijateljskih oružanih snaga u nadležnosti je posebno određenih vojnih organa. Ranjenicima i bolesnicima koji su zarobljeni, ukazivaće se potrebna pomoć i nega. Njih treba što pre predati sanitetskim organima".

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. Da li želite nešto da dodate ovome što ste pročitali? Šta ta dužnost podrazumeva s praktične strane, kada je reč o zarobljenicima? Da li želite nešto da dodate ili je tu sve samo po sebi jasno?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: S praktične strane znači potpunu primenu. Nemam ništa drugo.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam.

TUŽILAC SMITH: Časni Sude, molim da se dokazni predmet 298 uvrsti u spis, a to su Pravila o primeni ratnog prava.

SUDIJA PARKER: Prihvata se.

sekretarijat: Časni Sude, ovaj dokument biće dokazni predmet 396.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Svedoče, sada pogledajte tabulator broj 6. Broj dokumenta je 385 po Pravilu 65ter, a to je Pravilo JNA bataljona za: pešadijski,

motorizovani, brdski, planinski, partizanski i mornarički bataljon iz 1988. godine. Da li vam je poznato ovo Pravilo bataljona?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko je vama poznato, da li je to Pravilo postojalo i bilo korišćeno 1991. godine?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: U ovom dokumentu u paragrafu 508 spominje se jurišni odred. Da li vidite taj deo?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Molim vas da pročitate definiciju jurišnog odreda, to je paragraf broj 508 a onda isto tako i broj 509, a onda ću da vam postavim nekoliko pitanja.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da. Samo smatram da nije ovo definicija. Ovo je način formiranja i zadatak koji izvršava.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Dobro, možda biste onda to mogli da nam pročitate i posle toga da nam date vašu definiciju?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Definicija bi glasila, ali ne piše ovde, po meni: jurišni odred je jedinica određenog ranga do nekoliko četa i do bataljona sa ojačanjem, koji se formira radi i sada... to bi bila definicija. A ovde znači odmah stoji da je: "Jurišni odred se formira radi napada na dobro utvrđena uporišta, kao i pri napadu na naseljeno mesto za osvajanje većih i dobro utvrđenih zgrada i blokova objekata. Bataljon se načelno ojačava tenkovima, artiljerijom, inžinjerijom i potrebnim sredstvima veze. Bataljon kao jurišni odred posebno se priprema, obučava i uvežbava za izvršenje predstojećeg zadatka na sličnim objektima napada".

prevodioci: Molimo da čitate malo sporije. Hvala.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možda mogu sada da vam postavim pitanje. Ojačanja bataljona u jurišnom odred, da li to normalno podrazumeva i Teritorijalnu odbranu u normalnoj borbenoj situaciji ili ne?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Ojačanja ne podrazumevaju Teritorijalnu odbranu. Ali ako bi se jedinica Teritorijalne odbrane našla u zoni odgovornosti ili zoni dejstva bataljona, onda po onom načelu da se borbeno dejstva objedinjuju pod komandu jednog komandanta u određenoj zoni bila potčinjena.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Ovde se ne pominje... jer u pitanju su ojačanja, ojačanja.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da. Tako je. Hvala.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Ovde se... ne pominje se pretpočinjavanje. To je neka druga...

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. U paragrafu broj 509 govori se o zadacima komandanta jurišnog odreda. Molim vas da nam to pročitate, a onda ću da vam postavim pitanja.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da. "Pošto primi zadatak, pored ostalih aktivnosti na pripremanju i organizovanju napada, komandant jurišnog odreda organizuje izviđanje i posebno proučava sistem neprijateljeve odbrane. Borbeni raspored jurišnog odreda, pored ostalog, sastoji se od potrebnog broja jurišnih grupa: vatrene grupe, protivoklopne grupe i rezerve. Zadatke jurišnim grupama i ostalim elementima borbenog rasporeda komandant odreda preciz... precizno određuje na zemljištu".

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. A u paragrafu broj 510 daje se definicija jurišne grupe. Molim vas da to pročitate?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: "Jurišna grupa načelno jačine do ojačanog voda formira se za napad na određeni objekat: bunker, zgradu ili deo veće zgrade radi njegovog zauzimanja, rušenja ili neutralisanja neprijateljskog dejstva, omogućujući odredu izvršenje zadatka".

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Dobro. Hvala. Još jedno pitanje o jurišnom odredu, a odnosi se na ojačani bataljon. Da li je tačno da je bataljon kičmeni stub jurišne grupe po pravilu? Razlog zbog kog vas to pitam...

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: To je kičmeni stub jurišnog odreda a ne jurišne grupe. Bataljon je jurišna grupa... jurišni odred, a jurišna grupa je kičma jurišnog odreda.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. Sada mi je jasno zašto su moje uvažene kolege izgledali zbunjeno. Vi ste sada to razjasnili. Bila je to moja greška. Dobro, onda idemo sada na jurišnu grupu. U paragrafu broj 510 govori se o "Veličini ojačane čete". Da li isto važi i za jurišnu grupu? Ako je bataljon kičmeni stub jurišnog odreda a druge su jedinice tome pridodate. Da ili ne?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Ja koliko poznajem ovu strukturu i način formiranja grupa i odreda, jurišna grupa bi trebalo da bude jačine do ojačane čete, a ne voda. Ovde stoji voda. Onda postavljam pitanje gde je četa, ako je bataljon jurišni odred. Da li je u Pravilu greška? Onda može biti...

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam...

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR:... više tih jurišnih grupa, a u bataljonu ima... ima 12 vodova, ako ima tri čete. Znači, 12 nekih jurišnih grupa u jednom jurišnom odredu, a nema čete nigde. Ja ne razumem ovo šta je ovde napisano.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam...

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR:...ali jurišne grupe razumem.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li je onda vaše razumevanje ili da li je situacija u Vukovaru bila takva da je bilo jurišnih odreda u području Operativne grupe Jug i da li je bilo jurišnih grupa. Dakle, ne morate navesti imena, nego recite nam da li je tamo bilo organizovanja takvih vrsta jedinica?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da. Jurišni odredi su organizovani sa snagama bataljona i određenim ojačanjima, kao što je i pravilski ovde definisano. U sastav jurišnih odreda ušle su formacijske jurišne grupe jačine četa.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Nešto detaljnije govorićemo o formiranju ovih grupa kada budemo govorili o naređenjima kojima je to sprovedeno. A sada idemo dalje.

TUŽILAC SMITH: Časni Sude, molim da se u spis uvrsti Pravilo bataljona, to je dokument broj 385 po Pravilu 65ter.

SUDIJA PARKER: Usvaja se.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet broj 397.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Svedoče, a sada molim vas pogledajte tabulator broj 7, dokument broj 188 po Pravilu 65ter. To je Privremeno pravilo korpusa kopnene vojske. Ono je stupilo na snagu u aprilu 1990. godine. Da li vam je poznato ovo Pravilo korpusa?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da, poznato mi je.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Za informaciju Sudu, prvo mi recite koja je veličina korpusa? Kakva je to jedinica?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Korpus je operativna jedinica koja... Korpusna formacija se prilagođava konkretnoj situaciji. U Jugoslovenskoj narodnoj armiji na korpusnu formaciju se prešlo... prešlo kasno. Bila je divizijska formacija u sastavu... u sastavu armija. A i ovo je došlo baš pred formiranje... pred formiranje nekih korpusa. Ali, znači, korpus je, kao i u svim armijama, operativna... operativna jedinica. Sastoji se od određenog broja brigada pešadijskih, oklopnih, mehanizovanih, artiljerijskih jedinica, protiv... jedinica protivvazdušne odbrane. U zavisnosti u kojoj zoni dejstvuje... dejstvuje, mogu tu biti i... i rečna ratna flotila i tako dalje. Znači, to je jedan operativni sastav višeg nivoa, uključuje više... više brigada i sredstava ojačanja. Ima svoju zonu odgovornosti. Ima i neke elemente, kol'ko se sećam, i istražne i sudske vlasti i sudove i tako dalje, u odnosu na ove ostale.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možda ste na ovo već odgovorili, ali ako pogledamo ova pravila i načela koja ona sadrže, recite nam, da li se to odnosilo i na Gardijsku brigadu u 1991. godini i da li se tu radi o brigadi, ili ne?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Ne, Gardijska brigada... Gardijska motorizovana brigada je bila nivoa koga je bila, po formaciji koju ću.. ću verovatno tu izneti. A Operativna grupa Jug nije nivoa korpusa, ali je približno nivoa korpusa... u operativnom smislu. Jer je pored Gardijske brigade uključivala i dosta drugih jedinica, i imala je i određenu podršku. Govorim o Operativnoj grupi Jug. Po meni ne... po meni

nije korpus Operativna grupa Jug. Formirana je za... formirana je za izvršenje određenog zadatka. Neki elementi, većina tih elemenata su negde dimenzija... dimenzija jednog korpusa.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Vi... tako je. Kada je reč o primeni ovakvih načela koja se ovde odnose na korpus, da li vi kažete da zato što je Operativna grupa Jug bila slična veličini korpusa, da se onda ovi principi takođe primenjuju na nju zato što su oni bili slične veličine? Da li ste vi to pokušali da kažete ili nešto drugo?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Pa principi se primenjuju kao za sve... za sve privremene sastave. Operativna grupa je privremeni sastav, kao što sam rekao, za izvršenje... izvršenje za... zadatka. Svi principi i za stalne sastave, kao što je recimo, korpus, i za privremeni sastav kao što je Operativna grupa Jug približnog sastava, su primenljivi... se primenjuju svi. Tu ne može biti razlike.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. Ako pogledamo paragraf broj 27, u ovom paragrafu govori se o privremenim jedinicama koje se formiraju unutar korpusa, kao što su operativno-taktičke i taktičke grupe. Molim vas da na pročitate taj ceo paragraf a onda ću da vam postavim nekoliko pitanja. Hvala vam.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: "Prema potrebi u korpusu se mogu obrazovati privremeni sastavi: operativno-taktičke i taktičke grupe. Formiraju se izuzetno kada u zoni dejstva korpusa postoje izrazito odvojeni pravci ili prostorije, pa je usled toga teško obezbediti jedinstveno komandovanje i kontinuirano izvođenje operacije. Operativno-taktička grupa može biti različitog sastava. Formira se od jedinica Jugoslovenske narodne armije i Teritorijalne odbrane. Najčešće je jačine nekoliko pukova i brigada raznih vrsta i partizanskih divizija ojačanih jedinicama artiljerije (ARPVO), artiljerijska jedinica protivvazdušne odbrane i drugih, što zavisi od konkretne situacije".

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I sledeći paragraf, molim vas?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Taktička grupa može biti jačine nekoliko bataljona Jugoslovenske narodne armije i Teritorijalne odbrane, ojačana jedinicama artiljerije, inženjerije i drugih jedinicama, što zavisi od zadatka".

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I poslednji paragraf, molim vas?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: "Izuzetno od partizanskih jedinica Teritorijalne odbrane sa potrebnim ojačanjima, može se formirati i združeni odred koji može biti različite jačine".

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. Na osnovu ovog pravila, recite nam ukratko, koja je razlika između operativno-taktičke grupe i taktičke grupe, odnosno koja je osnovna razlika između te dve grupe?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Osnovna razlika je nivo. Operativno-taktička grupa je višeg nivoa. U svoj sastav uključuje više jedinica i više sredstava ojačanja, i dobija operativnu zonu. Taktička grupa je nižeg nivoa. U svoj sastav uključuje manje jedinica, manje bataljona, normalno stoji i u jednom i u drugom i u JNA i Teritorijalne odbrane, i znači, nižeg je nivoa. Može ući i ulazi u sastav operativno-taktičke grupe u

izvršenju borbenog zadatka, ili ne mora da uđe. Može da djeluje na samostalnom pravcu, u zavisnosti od odluke pretpostavljenog starešine. Ili je sastavni deo operativno-taktičke grupe, ili je formirana kao privremeni... privremeni sastav, kao posebna jedinica.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Uskoro ću da vam postavim neka pitanja o Gardijskoj brigadi, odnosno kada je ona otišla u Vukovar i postala deo Operativne grupe Jug. Ali pre toga, Operativna grupa Jug koja je bila uspostavljena na području Vukovara, da li je to isto kao i operativno-taktička grupa ili se radilo o drugoj vrsti jedinice koja je formirana?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Pa ja sad ne mogu da na osnovu sastava precizno razgraničim ovaj, ali mislim da je imala nivo operativno-taktičke grupe. Operativno-taktičke, jer po ovom načelu uključivala je upravo ove elemente. Imala je skoro sve ove elemente u određenom obimu ili u određenoj jačini. Znači, bila bi operativno-taktička grupa, i u nazivu je Operativna grupa Jug. Ali pošto ovo pravilo pominje operativno - taktičku grupu, to je to.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Zamolio bih vas da sada pogledate glavu broj 3 "Rukovođenje i komandovanje", i ovo pravilo se odnosi na korpuse koji još uvek nisu bili formirani tada, 1990. godine. Ali što se tiče rukovođenja i komandovanja velikim sastavima, kao što su, na primer, korpusi, zamolio bih vas da pročitate paragraf broj 63 i da objasnite kako se rukovođenje i komandovanje primenjivalo na sastave jačine korpusa ili na slične sastave po jačini?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: "Rukovođenje i komandovanje je svesna i organizovana delatnost komandanta korpusa i organa komande na angažovanju i objedinjavanju dejstva i aktivnosti svih jedinica, komandi, štabova i drugih subjekata opštenarodne odbrane i društvene samozaštite u zoni operacija, kao i sredstava u oružanoj borbi, radi ostvarivanja postavljenih ciljeva na optimalan način. Rukovođenje i komandovanje se ostvaruje kroz planiranje, koordinaciju, organizovanje, komandovanje i kontrolu, pripremu i izvođenje operacija i drugih borbenih dejstava. Zasniva se na jedinstvenim, neprekidnim, sigurnim, elastičnim, efikasnim, operativnim i tajnim informacionim tokovima između komandi, jedinica i ustanova. Komandant korpusa komandovanje snagama Jugoslovenske narodne armije i Teritorijalne odbrane koje su mu potčinjene u zoni operacije". "Zajedničke odredbe"....

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ne hvala. To je dovoljno. U vezi sa ovim principima u Zajedničkim odredbama rukovođenja i komandovanja, šta nam možete da kažete u vezi sa principima koji se odnose na rukovođenje i komandovanje u Operativnoj grupi Jug? Dakle, u vreme kada ste vi bili u Vukovaru, da li su principi bili isti ili su se razlikovali? Ako su se razlikovali, da li možete da nam objasnite na koji način?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Bili su isti. Nisu se razlikovali. U svim pravilima, videli ste, i u Pravilu brigade bataljona, i onom udžbeniku za vojne akademije, kao i ovom korpusnom, principi su isti, i principi su i u to vreme bili isti i svi su se primenjivali. Planiranje, koordinacija, organizovanje, komandovanje i kontrola. To su uvek principi koji su u svim... u svim pravilima u to vreme u Jugoslovenskoj narodnoj armiji. Prema tome i u korpusu... i u Pravilu korpusa. Nijedno pravilo nema da nema ovih principa.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam na objašnjenju.

TUŽILAC SMITH: Časni Sude, molim da se Pravila korpusa kopnene vojske iz 1990. godine, a koja nose broj dokumenta 188 po Pravilu 65ter uvrste u dokazni spis?

SUDIJA PARKER: Prihvata se.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet broj 398.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam pukovniče. Sada bih hteo da se usredsredimo na 15. juli 1991. godine. 15. jula 1991. godine vi ste se priključili Gardijskoj motorizovanoj brigadi, zar ne?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da. Došao sam u prekomandu iz škole.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kako bismo shvatili koja je jačina Gardijske motorizovane brigade, pre nego što je brigada otišla u Vukovar, da li možete samo ukratko da navedete osnovne jedinice koje su ulazile u sastav Gardijske brigade pre nego što je otišla za Vukovar?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da. Pošto ste pomenuli 15. juli, 15. jula jedno dvadesetak dana nisam znao formacije. A u Vukovaru, prirodno posla i svim ovim, saznao sam je potpuno. Znači, Gardijska brigada pre odlaska u Vukovar imala je organizacijsko-formacijsku strukturu u skladu sa namenom i zadacima koje je izvršavala. Mislim da je potrebno da kažem da je osnovna namena bila i zadatak u sledećem: obezbeđenje objekata i ličnosti, protokolarne obaveze i borbena obuka... borbena upotreba... borbena obuka kroz stalni zadatak i još nekih sporednih namenskih zadataka. Shodno toj nameni napravljena je organizacijska-formacija... napravljena je organizacijsko-formacijska struktura koja je imala komandu brigade. Ta komanda brigada... brigade je po načelima bila kao i sve ostale brigade, samo nešto jača po starešinskom... po starešinskom sastavu u pojedinim organima, sektorima ili odeljenjima, i imala je sve elemente; komanda brigade i prištabske jedinice. Imala je oko osam jedinica ranga bataljona, što borbenih, što neborbenih i to su bili: dva motorizovana bataljona, dva bataljona vojne policije, jedan bataljon za obezbeđenje objekata, oklopni bataljon, laki artiljerijski divizion protivvazdušne odbrane, pozadinski bataljon. To je bila organizacijsko-formacijska struktura.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. Da li je takođe postojala i antiteroristička jedinica? Ako jeste, koje je jačine bila?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Antiteroristička jedinica nosila je naziv Četa za protivteroristička dejstva, čini mi se. Ona je bila u sastavu Prvog bataljona. Postojala je takva jedinica. Tačan naziv da li je Četa za protivteroristička dejstva... mislim da je baš taj naziv. Ali je ranga čete... i bila je u sastavu Prvog bataljona vojne policije, koliko se sećam. Ili je kasnije možda postala i samostalna. Mislim, tu nisam siguran. Postojala je. Ili je bila u Prvom bataljonu policije, najverovatnije, ili smo je možda izdvojili kao samostalnu, ne sećam se. Ali to je jedinica ranga čete.

SUDIJA PARKER: Gospodine Lukiću, izvolite.

ADVOKAT LUKIĆ: Mala intervencija na transkript. Ja mislim da je svedok dva puta rekao da misli da je ona bila u sastavu Prvog bataljona vojne policije. Tako sam čuo svedoka, a nije ušlo u prevodu.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ: Jeste. Rekao sam.

TUŽILAC SMITH: Hvala vam.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li je uobičajeno za brigadu, odnosno da li je bilo uobičajeno 1991. godine za neku brigadu da ima dva bataljona vojne policije? Da li je to bilo uobičajeno?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam pomenuo namenu i zadatke. Osnovni zadatak Gardijske motorizovane brigade bio je obezbeđenje objekata i ličnosti, protokolarne obaveze i one ostale obaveze. Prema tome, da bi se zadatak obezbeđenja objekata i ličnosti formacijski... da bi se ta namena mogla realizovati, formacijski i logično je bilo, i tako je i odlučeno, da uđu u formaciju dva bataljona vojne policije, s tim da je jedan i to Drugi, bio bataljon za obuku, iz koga su se popunjavali, iz koga su se pop... iz koga se popunjavao Prvi bataljon sa obučanim ljudstvom.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li možete otprilike da nam kažete koja je bila jačina bataljona? Vi ste spomenuli broj bataljona, zatim koliko je bilo bataljona vojne policije i tako dalje. Ali, da li možete da nam kažete jačinu u ljudstvu, otprilike? Ako možete? Ako ne možete, u redu je.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Bataljona? Bataljona po načelima a mislim da je tako bilo i u ovim bataljonima, oko 700 ljudi u motorizovanom. Po 700 u motorizovanom. U policijskim je bilo... u policijskim je bilo nešto manje, u oklopnom daleko manje, pozadinski po principu potrebe za logističkim obezbeđenjem. I on je imao 200, 300 ljudi. Ne mogu precizno, ali ovo što vam kažem, to bi po tim nekim načelima i trebalo da bude i mislim je bilo otprilike toliko. S tim da je jedinica pred odlazak u Vukovar imala i stalni i rezervni sastav. Znači, bila je domobilizacija.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. Kada ste spomenuli bataljone policije i kada ste rekli da su imali manje ljudi, tu ste mislili na bataljon vojne policije, zar ne?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Na bataljon vojne policije: Prvi bataljon vojne policije, Drugi bataljon vojne policije u formacijskom sastavu Gardijske brigade... Gardijske motorizovane brigade.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A kada kažete da su bataljoni vojne policije imali manje ljudi, da li možete da nam kažete otprilike koliko manje, a da to ipak bude precizno u granicama razuma?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: U granicama razumnosti kroz ovakvo jedno razmišljanje formacijsko, formacijske veličine: tri čete po stotinak, to je 300, pozadinska jedinica, jedinica... pa jedno 400 ljudi bataljon policije, 450.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. Rekli ste da je uloga bataljona vojne policije pre Vukovara, bila obezbeđivanje objekata i ljudi. Koju vrstu ljudi su oni obezbeđivali pre Vukovara?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Ne mogu vam precizno odgovoriti za ljude, jer nisam imao toliko vremena da uđem u tu problematiku. Vojne ličnosti... ličnosti... vojne ličnosti višeg nivoa mislim da su obezbeđivali, ali nisam siguran. Ali su obezbeđivali sve objekte, sve objekte u kojima su bili smešteni Generalštab, Savezni sekretarijat za narodnu odbranu, penzionisani bivši pripadnici JNA, generali, ono što im sleduje - to obezbeđenje.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam.

TUŽILAC SMITH: Časni Sude, mislim da je sada trenutak za pauzu, ako sam u pravu?

SUDIJA PARKER: Da, jeste. Red 70... stranica 78, red 6. Da li bi tu umesto reči "motorizovanog" trebalo da stoji "mobilizacija"?

TUŽILAC SMITH: To bi zvučalo logično, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Sada ćemo da napravimo pauzu, a nastavićemo sa radom odmah iza 15.10 časova.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Gospodine Smith.

TUŽILAC SMITH: Hvala, časni Sude.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Svedoče, pre pauze smo razgovarali ili vi ste govorili o zadacima Bataljona vojne policije pre njihovog dolaska u Vukovar. Želeo bi sada da vas pitam: Od trenutka kada ste se vi priključili Gardijskoj brigadi u julu 1991. godine pa do trenutka kada ste sa Gardijskom brigadom otišli u Vukovar, da li se brojnost Gardijske brigade promenila, odnosno da li je bila ojačana rezervistima?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A u vremenu kada je Gardijska brigada otišla za Vukovar, koji procenat ljudi u sastavu brigade su bili rezervisti u odnosu na profesionalce i regrute koji su regrutovani ranije?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Ne mogu da preciziram, ali je po načelima do-mobilizacije jedinica, a klasifikacije, u pitanju procenat do 20 posto. I sa rezervnim obveznicima su popunjavane sve jedinice koje su u ratnoj formaciji imale rezervni sastav.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Uskoro ćemo pogledati neke dokumente. Ali kako bi Pretresno veće dobilo opštu sliku, recite nam kada je Gardijska brigada krenula za Vukovar?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Koliko se sećam, 30. septembra.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliki deo brigade je otišao u Vukovarsku operaciju, da li čitava brigada ili samo njen deo?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Brigada bez bataljona za obezbeđenje i nešto ljudi koji se nisu osećali sposobni, bolesnih vojnika i starešina, a i nešto ljudi koji su trebali ostati radi izvršavanja zadataka poslova u kasarni. To je bio manji broj ljudi - kad su u pitanju ljudi koji su ostali na tim zadacima. Najveći deo ljudstva, to je ljudstvo za obezbeđenje, iz bataljona za obezbeđenje.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada kažete "bataljon za obezbeđenje", da li pri tom mislite na jedan od bataljona vojne policije ili govorite o nekom drugom bataljonu?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Ne. Govorim o onom bataljonu koji sam pomenuo u organizacijsko-formacijskoj strukturi. Bataljon za obezbeđenje imao je specijalnu namenu. On je obezbeđivao i objekte koji su u nadležnosti Gardijske brigade a i deo objekata koji su... u kojima su boravile institucije saveznog ministarstva i Generalštaba... saveznog sekretarijata i Generalštaba.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Dakle, Bataljon vojne policije, dva bataljona koje ste ranije pomenuli, oni su otišli za Vukovar? Da li je to tačno?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Tačno.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možda ste ovo ranije spomenuli, ali koji je bio datum kada se Gardijska brigada vratila iz Vukovara nakon tamošnjih operacija?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: 24. novembra 1991. godine.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada... kada je bataljon otišao za Vukovar, možete li nam reći otprilike koji je broj ljudi bio tada u bataljonu: oficira, redovnih vojnika i osoblja

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Bataljon? Pitali ste me bataljon? Mislite na bataljon? Ili brigada?

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Izvinite. To je... to je moja greška. Brigada - Gardijska brigada.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Preciznu brojku ne mogu da saopštim. A kako su ovi bataljoni sa izvršenom do-mobilizacijom formacijskog brojnog stanja koje je tu negde oko 700 ljudi i sve to skupa, ne mogu precizno da kažem, ali mislim da je bila brojka oko 4000 hiljade.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kakav ugled je imala Gardijska brigada pre dolaska u Vukovar u poređenju sa drugim brigadama što se tiče kvaliteta izvršenja zadataka i kvaliteta osoblja brigade, i da li je uopšte imala određeni ugled, i ako jeste kakav?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Imala je jači ugled od svih ostalih jedinica Jugoslovenske narodne armije. Taj ugled je proizašao iz same namene i zadataka koji su bili odgovorni i vezani za najviše zadatke obezbeđenja i protokola najvišeg vojnog i državnog rukovodstva. Koliko se sećam, direktno je bila pod Načelnikom kabineta saveznog sekretara. Personalno, ta Gardijska motorizovana brigada nosi tradiciju već od 1945. godine i kroz čitavu njenu istoriju bavila se najznačajnijim poslovima obezbeđenja. Čak je u jednom periodu imala zadatak obezbeđenja predsednika SFRJ, u tom istorijskom delu. I od tog perioda je ugled i rejting Gardijske brigade rastao. A personalno... personalno su u Gardijsku brigadu mogli biti primljeni ljudi koji su ispunjavali određene kriterijume, koji su bili veoma strogi kada su u pitanju starešine i civilna lica. Kada su u pitanju vojnici, postojali su i za njih kriterijumi koji su bili strogi u svakom pogledu: u bezbednosnom pre svega, zdravstvenom, fizičkom izgledu, opredeljenosti, i na kraju mislim da u Gardijsku brigadu nije mogao doći niko a da nije izrazio želju i da nije bio spreman da izvrši one zadatke sa kojima je upoznat prilikom predlaganja ili traženja da postane pripadnik Gardijske brigade.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. Da li je ugled Gardijske brigade imao bilo kakvog uticaja na primer na količinu borbene opreme ili je to bilo slično u odnosu na druge brigade?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Ne, ne. Opremu su diktirale namena i zadaci.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Imate određeni... određenu namenu. Za tu namenu se i projektuje odgovarajuće naoružanje i odgovarajuća oprema i naoružava se jedinica.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Sada uopšteno govorimo, budući da imamo ova dokumenta, pa će mo kroz njih proći zbog konkretnih detalja. Međutim, uopšteno govoreći, kada je Gardijska brigada otišla na područje Vukovara, da li je ona postala potčinjena nekoj drugoj komandi ili nije?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da. Odmah je bila potčinjena Komandi Operativne grupe Jug, kojom je komandovao pukovnik Bajo Bojat.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Otprilike, koliko dugo je Gardijska brigada bila pod komandom pukovnika Baje Bojata?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Desetak dana. Pošto sam sinoć čitao ratni dnevnik, 8. desetog je izvršena primopredaja.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A kakva je bila ta primopredaja?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Pretpostavljena komanda je donela odluku da Gardijska brigada preuzme nadležnosti i zone operacije i da Komanda Gardijske brigade preraste u Komandu Operativne grupe Jug. Ja ne znam, nisam video taj dokumenat pretpostavljene komande, ali tako je moralo da... da... da bude po liniji subordinacije.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A ko je onda po toj logici bio komandant Operativne grupe Jug?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Zonu operacija preuzela je Gardijska motorizovana brigada i Komanda Gardijske motorizovane brigade je prerasla u Komandu Operativne grupe Jug. Komandant Gardijske brigade, tada pukovnik Mile Mrkšić je postao komandant ili - postavljen je za komandanta Operativne grupe Jug.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A kome je bila odgovorna Komanda Operativne grupe Jug?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Komandi Prve vojne oblasti.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A ko je bio komandant Prve vojne oblasti?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Prema naredbi saveznog sekretara, potčinjena je komandi prve... Prve vojne oblasti.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A ko je bio komandant Prve vojne oblasti?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: General Života Panić.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko je područje bilo pod komandom Prve vojne oblasti? Vrlo uopšteno.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Pa, ne mogu precizno da procenim. U to vreme se cela teritorija SFRJ delila na vojne oblasti. Koliko znam... Ljubljanska oblast je ukinuta. Ostala je Prva Beogradska, Treća... Treća Skopska, Peta Zagrebačka. Prekrivala je... prekrivala je veliku teritoriju, ali to nije uopšte bilo vezano sa državnim ili administrativnim granicama. Prekrivala je prostor... prostor istočne Slavonije... možda do Osijeka.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Znači, komandant Prve vojne oblasti, general Panić, kome je on bio potčinjen, kome je on bio odgovaran?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Načelniku Generalštaba.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A ko je bio Načelnik Generalštaba 1991. godine?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Blagoje Adžić, general.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Uopšteno govoreći, u Operativnoj grupi Jug, jednom kada je komanda Gardijske brigade preuzela komandu nad Operativnom grupom, koje su još druge jedinice sačinjavale Operativnu grupu Jug osim Gardijske brigade, negde sredinom oktobra? Uopšteno.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Sredinom oktobra, mislim da su bile pridate... bio pridat deo artiljerijskih jedinica Prve vojne oblasti, da je 20. Partizanska brigada ušla u sastav Operativne grupe tu negde oko 15.-og; da su bili delovi... da li mehanizovani, da li oklopni delovi... mehanizovane brigade iz Sremske Mitrovice, i mislim da... da teritorijalne... teritorijalne jedinice u Vukovaru i po okolnim selima. Ali za sredinu oktobra precizno ne znam tačno. Ovo je... ove jedinice su sigurno u to vreme bile. Možda je bilo još nekih jedinica... dobrovoljačke neke jedinice, za koje se ne sećam u ovom trenutku koje su.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. Ako pogledate dokazni predmet broj 103, na monitoru ćete videti kartu istočne Hrvatske. To se ne nalazi među dokumentima koje imate, ali će je sudski poslužitelj pokazati na ekranu. A kada vidite tu kartu, ja ću vas zamoliti da nam nacrtate područje Operativne grupe Jug, kako bismo videli koliko je to područje veliko. Možda da se karta podigne malo naviše?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Ne, ne, dobro je, na sredini je.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Sada će sudski poslužitelj da vam da posebnu olovku sa kojom ćete vi onda moći na ovom ekranu ispred vas da crtate. Ali pre nego što počnete pogledajte kartu, pa zatim nacrtajte područje koje je pokrivala Operativna grupa Jug.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Ovde mi samo nema jednog mesta gde je bila pozadina Operativne grupe, to je selo Berak. Ako tu malo budem neprecizan... mislim da je bio u rejonu Grabova, negde blizu.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li je Grabovo bilo u zoni Operativne grupe Jug?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: A on je negde... on je... Berak je spadao.

Mislim da... da se tu negde dodiruju. Pa to je to – Grabovo. Grabovo bi bilo istočno ako je Berak... ako je Berak zapadno od njega, a ja mislim da jeste. Pa, dobro. Ovo ćemo da ...*(svedok obeležava)*... Evo, izvolt'e.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li ovo predstavlja zonu odgovornosti Operativne grupe Jug?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Predstavlja, ali bih morao da dodam dodatna objašnjenja u vezi sa ovakvom zonom operacije.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li to da uradite ukratko?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Zona operacije Operativne grupe Jug je grad Vukovar do reke Vuke, ograničen granicama – ušće reke Vuke u Dunav. Istočno ili desno – reka Dunav, uključujući ovde mesta Ovčaru i Jakubovac kojih nema na karti, ali ima na karti male razmere, uključno Negoslavci i Berak; zapadno ili levo – reka Vuka: isključno Nuštar, isključno Petrovci, isključno Mirkovci i isključno Stari Jankovci.. Prema tome, zona operacija je ovako izdužena zbog rasporeda pozadinskih, odnosno logističkih jedinica Operativne grupe Jug. Front je bio znači: ivica grada, širina grada, severna ili granica... severna granica ili linija koja se trebala dostići je reka Vuka. To bi mi bila... to su potrebna objašnjenja zbog izgleda ove zone, ovako malo jače dubine, a manje širine. U pitanju je znači napad na grad, operacija na grad, sa elementima po dubini koji su bili neophodni i koji su u operativnim načelima takvi i tako su i postavljeni.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Recite mi, koliko je to bilo kilometara područje Operativne grupe Jug na liniji sever-jug?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Jedno 14 kilometara, do Berka, od prve linije, od Vukovara. Dubina.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A po liniji istok-zapad, otprilike?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Po širini... po širini... 8... 8 kilometara na... najviše.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Govorićemo još o konkretnim jedinicama koje su delovale unutar zone odgovornosti Operativne grupe Jug, ali pre toga nam recite, koliko je još drugih vojnika bilo prisutno unutar operativne zone negde recimo sredinom oktobra? Rekli ste da je Gardijska brigada imala nekih 4.000 vojnika kada je krenula u Vukovar, a koliko je ukupno vojnika bilo unutar te zone negde sredinom oktobra – bez Gardijske brigade, otprilike?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Brojno stanje je bilo promenljivo. Ono se tek negde od 15. oktobra počelo povećavati, ali mislim da nije više od jedne trećine snaga u početku operacije. Kažem promenljivo, jer su neke jedinice izlazile iz sastava da bi druge ulazile u sastav. I u tom nekom vremenskom dijapazonu od 15. oktobra pa tamo do 11. (novembra) jeste narastalo... jeste narastalo za 0,50 posto u odnosu na brojno stanje, ali ne svakog dana. Kažem, neke su dolazile, neke izlazile. Znači, ako je 0,50 posto, to je znači moguće maksimalno oko 6.000 ljudi... Da bi u jednom trenutku kad je 20. Partizanska brigada izašla, to brojno stanje opet smanjeno.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: U redu. A kada je otišla 20. Partizanska brigada?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: 15.-og je došla, pa imali su oni 40 dana po odluci vlade pa... pa mislim da... da smo ih... da smo ih otpustili posle 40 dana, znači 15. novembar... pre 20.-og... pre 20.-og novembra. Pre 20.-og.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ako bi to bilo pre 20. novembra, recimo 18. novembra, recite nam kolika bi onda bila jačina Gardijske brigade 18. novembra u odnosu na druge vojne sastave u tom području? Znam da ne možete da budete precizni, ali možete li da nam date neku procenu?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Eto, ona je izašla, a u tom periodu od 15. novembra tamo do 18. nije, koliko se sećam nijedna druga ušla. Znači, ovo brojno stanje umanjiti za tu brigadu koja nije bila brojne veličine klasične brigade – bila je partizanska i možda je imala oko 1000-1200 ljudi.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Dakle, rekli ste da je Gardijska brigada imala 4000 vojnika. A koliko je još bilo drugih vojnika u to vreme?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: 4000, i drugih je bilo još oko 2000, ali ne u istom vremenskom intervalu, nego promenljivo, kako... kako je situacija nalagala.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Molim vas da sada to što ste nacrtali označite sa brojem 1, kako bismo identifikovali zonu odgovornosti Operativne grupe Jug.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: ...(svedok obeležava)...

TUŽILAC SMITH: Hvala. Molim da se ova karta uvrsti u spis.

SUDIJA PARKER: Prihvata se.

sekretar: Časni Sude, to ce biti dokazni predmet pod brojem 399.

TUŽILAC SMITH: Molim vas da sada pogledamo dokazni predmet broj 156.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Svedoče, karta koju ćemo sada videti na ekranu je jedna detaljnija karta Vukovara i okoline. Na njoj se neće videti celo područje Operativne grupe Jug, ali ja vas molim da označite granice Operativne grupe Jug i na toj karti.

Svedoče, da li želite da se karta još uveća?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH: Možda da se vratimo na originalnu verziju, pa da onda pogledamo područje nešto iznad bolnice, pa do kraja karte. Do samog kraja. Hvala.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Svedoče, da li prepoznajete ovu kartu. Tu su i neke fotografije, ali mene zanima da li prepoznajete samu kartu?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Prepoznajem.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li možete na osnovu vašeg sećanja da nacrtate granice Operativne grupe Jug, odnosno njene zone odgovornosti.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: ...(svedok obeležava)...

SUDIJA PARKER: Gospodine Vasiću?

ADVOKAT VASIĆ: Časni Sude, ja se bojim samo da svedok čini mi se ni... nije dobro pogledao kartu. U prethodnom crtanju, što je izvršeno kao dokazni predmet 544... ne, izvinjavam se... 399 – svedok je rekao da je granica bila reka Vuka, a vidimo ovde na karti je... očigledno svedok nije našao reku. Pa ako bi moj uvaženi kolega mogao da mu pomogne u tom smislu... da se pravilno orijentiše.

TUŽILAC SMITH: Časni Sude, to bi možda moglo da razreši situaciju.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Svedoče, ako pogledamo u ovu kartu, mislim da ste vi ranije rekli da je severna granica zone odgovornosti Operativne grupe Jug bila na reci Vuki. Da li je to tačno?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ako pažljivo sada pogledate u kartu, na mestu gde piše *Nova ulica*, da li uočavate tu i reku Vuku koja ide prema Dunavu – odmah iznad toga natpisa?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Odmah iznad natpisa Dunav?

TUŽILAC SMITH: Ja nosim naočare, ali to ne vidim.

SUDIJA PARKER: To ni ja ne vidim, pa je onda razumljivo da poteškoće ima i sam svedok. Ja zato predlažem da mi ostavimo po strani ono što je svedok sada obeležio, i da potom uvećamo područje samog grada Vukovara, kako bi na taj način omogućili svedoku da se orijentiše. Siguran sam da ukoliko se to bude videlo na karti, da će mu njegovo iskustvo omogućiti da pokazano prepozna.

TUŽILAC SMITH: Da, hvala vam, to je dobar predlog. Molim da sada uvećamo kartu najmanje dva puta, kako bi se reka Vuka bolje videla, a onda možemo da idemo na detaljniju kartu, kada se svedok bude orijentisao... Možda da uvećamo za još jedan nivo?

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Svedoče, mi možemo još to da uvećamo, ali vidite li sada reku? Možda da povećamo samo grad molim vas za još jedan nivo? Svedoče, da li vidite sada reku Vuku?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ako biste je samo označili olovkom?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da. Ona ovde pravi krivinu. Ona... ona protiče... prolazi iznad hospotala... iznad bolnice ...(svedok obeležava)...

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Samo da vam kažem svedoče da reka ne ide toliko visoko. Nivo gde se nalazi reka Vuka je ovaj najniži deo vaše crvene linije, a onda reka nastavlja kroz grad na desno prema Dunavu. Da li vidite to?

SUDIJA PARKER: Ali gospodine Smith, na mestu koje je označio svedok se takođe vidi nešto što izgleda kao reka.

TUŽILAC SMITH: U redu.

SUDIJA PARKER: Deo problema je možda u tome što nema dovoljno detalja na ekranu. Ja razumem zašto je svedok nacrtao baš na tom mestu, ali da li je to tačno mesto, to je drugo pitanje.

TUŽILAC SMITH: Tako je. U redu. Slažem se. Da se onda vratimo na originalnu kartu. Verujem da će svedok ukoliko uvećamo baš sam centar grada, tamo gde se tačno vidi reka, i sam to videti. A onda bismo imali tačno obeležavanje. Hvala. Stanite. Hvala.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Svedoče, da li vidite bolnicu pri vrhu – ova crvena tačka. I onda ako pogledate ispod...

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE:... na desnu stranu, videćete gde piše reka Vuka. Da li vam je sada karta dovoljno poznata da zaključite da je ovo reka Vuka?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Zaključio sam da je reka Vuka. Ali je gradska bolnica bila u zoni odgovornosti Operativne grupe Jug, jer ovaj deo Vuke ili tog nekog jezera je ta... ta gornja granica, istočna... severna granica.

SUDIJA PARKER: Gospodine Smith, ja predlažem da ukoliko svedok smatra da su tačne oznake na karti, da onda on označi ono što on smatra da je bila zona odgovornosti Operativne grupe Jug.

TUŽILAC SMITH: Hvala, časni Sude. Idemo sada na kartu u originalnom obliku. Uvećajte za jedan nivo. Možda je to sada malo previše. Moja greška. Vratimo se na originalan izgled karte, a svedok će da pokuša da označi područje. Hvala.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Svedoče, sada vas molim da na ovoj karti nacrtate zonu odgovornosti Operativne grupe Jug .

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: ...(svedok obeležava)...

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. A sada molim vas stavite broj 1 unutar ovog područja koje ste nacrtali kao zonu odgovornosti Operativne grupe Jug.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: ...(svedok obeležava)...

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. A Komanda Operativne grupe Jug, gde se ona nalazila?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da crtam... da nacrtam? Negoslavci.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam.

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: ...(svedok obeležava)...

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Znači, ova zastava označava komandu OG Jug?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Dakle, to područje u zoni Operativne grupe Jug...

SUDIJA PARKER: Mislim da je tu u pitanju operativna zona, gospodine Smith.

TUŽILAC SMITH: Hvala, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Da li je to tačno? Da li je ovo područje koje ste nacrtali zona operacija Operativne grupe Jug?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ: Da, zona operacija Operativne grupe Jug.

SUDIJA PARKER: Hvala vam.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A u kom je vremenskom periodu bila ta zona operacija? Da li je ta zona operacija izgledala tako tokom čitavog vremena boravka Gardijske brigade ili nešto kraći vremenski period?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: To... tokom čitave operacije u Vukovaru.

TUŽILAC SMITH: Hvala. Časni Sude, molim da se ova karta uvrsti u spis.

SUDIJA PARKER: Prihvata se.

sekretar: Časni Sude, obeležena karta je dokazni predmet broj 400.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Svedoče, rekli ste da se Komanda OG Jug nalazila u Negoslavicima? I tokom perioda u kome je Gardijska brigada bila u Vukovaru, recite nam koji je bio vaš posao i funkcija?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Kao što sam čini mi se rekao, bio sam prvi referent u Odseku za operativne poslove i obuku. Po odlasku načelnika odseka, za komandanta Jurišnog odreda 2, potpukovnika Lukića, ja sam po usmenom naređenju načelnika štaba, verovatno uz odobrenje pukovnika Mrkšića, vršio i tu dužnost načelnika operative.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Pomenuli ste uz odobrenje potpukovnika Mrkšića. Da li je on u to vreme imao taj čin?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Ne, ne, ne. Potpukovnik Panić mi je bio pretpostavljeni starešina. Znači, po naređenju pukovnika Panića i... potpukovnika Panića i pretpostavljam po saznanju i odobrenju od strane pukovnika Mrkšića... jer nije bio pisani dokument za to, ali je po našim načelima moguće znači prvi referent u odsutnosti načelnika – zastupa ili vrši tu dužnost, i to je sasvim u redu.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A od kog datuma ste vi otprilike obavljali i zadatke načelnika operacija?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Načelnika operativnog organa.... Načelnika operativnog organa, a ne operacije. Ne mogu da preciziram, ali sigurno je tri, četiri dana po otpočinjanju operacije, pretpostavljam 4-5. desetog. Znači odmah u početku, praktično nekoliko dana.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. U praktičnom smislu, iz čega se sastojao vaš radni dan? Da li ste vi bili stacionirani u komandi, da li ste vi odlazili na borbena područja? U praktičnom smislu, šta ste sve radili?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: U organu za operativne poslove i obuku, pored načelnika koji je dobio drugi zadatak, nalazilo se pet do šest operativaca. Kao prvi referent, trebao sam da obavljam one poslove koji su opisani u opisu dužnosti i zadataka za taj posao. Međutim, obavljajući taj posao načelnika, priroda zadatka mi je nalagala da više vremena provodim u komandi, odnosno u štabu komande, da pratim situaciju, primam izveštaje, prisustvujem referisanjima, učestvujem u predlaganju odluke sa ostalim starešinama komande brigade, po principu kako se radi u procesu donošenja odluke. I zbog toga sam vrlo malo odlazio u zonu, neposrednu zonu izvođenja borbenih dejstava, odnosno na borbene linije. Sećam se da sam posle postavljanja zadataka od strane komandanta Gardijske brigade pukovnika Mrkšića, tad još nije bio, znači u početku još nije bio Operativna grupa – bio prisutan na postavljanju zadataka na obodu Vukovara, da sam dan ili dva po otpočinjanju borbenih dejstava zajedno sa pukovnikom Pavkovićem i majorom Šljivančaninom bio u kasarni u Vukovaru, i tada smo produžili i u Petrovu goru, na Petrovu goru, kod komandanta Jurišnog odreda 1. Sećam se da sam još nekoliko puta obilazio jedinice na... na obodu Vukovara, pre svega Mitnicu sa načelnikom štaba. Možda sam još jednom bio u kasarni, ali ne mogu tačno da se setim kada. I na kraju, 22. ili 23. sa pukovnikom Pavkovićem sam obišao Vukovar, s obzirom da je on smatrao pošto sam stalno bio u štabu, da trebam malo i da vidim kako to izgleda.

A inače, svo ostalo vreme sam provodio u štabu na komandnom mestu, u operativnoj sali, vršeći ove funkcije zajedno sa ostalim... ostalim referentima.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kako bi imali jasnu sliku, recite nam otprilike koliko vremena procentualno ste provodili u štabu, a koliko na području borbenih dejstava? Da li se radi o malom procentu?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Vrlo mali procenat boravka na području borbenih dejstava.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ranije ste rekli da ste vi bili viši oficir za administrativna pitanja. Da li je to tačno ili je možda pogrešno prevedeno?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Pa ne za administrativna, nego za operativna pitanja. Prvi referent u operativnom ima svoja zaduženja u smislu praćenja situacije, prikupljanja podataka, pravljenja određenih proračuna, kako bi svom načelniku, a kasnije sam ja to bio, prezentovali određene podatke, i zajedno sa načelnikom štaba i komandantom rešavali probleme u smislu procesa, procesa rada na donošenju odluke. Jer, u procesu rada na donošenju odluke učestvuju svi organi, svi organi štaba, organi rodova i učestvuje i operativni organ, na čijem sam čelu eto tada bio ja.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Kako bismo imali sliku o tome šta ste vi radili, recite nam za štab u Negoslavicima u kojoj vrsti objekta se nalazio i koliko je ljudi bilo pri štabu, komandnom mestu Operativne grupe Jug?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Komandno mesto u načelima ima tri, četiri odvojena elementa: i operativni deo, i deo za rodove, i pomoćnu grupu, i deo za vezu. U ovoj situaciji kakva je bila u Negoslavicima, vršilo se prilagođavanje u uslovima koji su zatečeni. U pitanju je jedna kuća jednog meštana koji je iz Negoslavaca otišao negde i praktično ustupio tu kuću. Ta kuća je imala jednu veliku dnevnu sobu, prilično velike dužine a male širine, koja je u stvari predstavljala operativnu salu i gde su po pitanju radnih zadataka radili praktično svi organi komande. Komandant brigade je imao jednu malu sobu za odmor i jednu pomoćnu prostoriju na kome... u kojoj je... se mogao održati neki sastanak jednog manjeg broja ljudi, vrlo malog, malog kapaciteta, jedan hodnik i jedna tetrasa. To je što se tiče radnog prostora na komandnom mestu. Što se tiče odmora za ljudstvo, u Negoslavicima u selu, malo nešto po dubini, bila je isto jedna kuća gde se organizovao smeštaj i odmor u ono vreme kad se nije bilo angažovano na zadacima za sve te starešine koje su... koje su u komandi brigade radile. Ovi ostali elementi komandnih mesta bili su po nekim podrumima, livadama, centar veze, pomoćna grupa komande stana koja je opsluživala tu negde u tim šupicama, pomoćnim zgradama i na otvorenom. Praktično, uslovi za rad na komandnom mestu su bili izuzetno nepovoljni.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: U kući gde se nalazilo komandno mesto Operativne grupe Jug, koliko je pripadnika komande u bilo kom trenutku radilo u toj kući? Ja znam da se vremenom to menjalo, ali ako možete da nam kažete koliko je ljudi otprilike radilo u toj komandnoj kući, da tako kažemo?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Pa rad je od samog početka uspostavljen da se odvija smenski, iz razloga potrebe za obavljanjem posla, iz razloga potrebe za odmorom i iz razloga potrebe stalne kontrole jedinica u zoni izvođenja borbenih dejstava.

Tako ako bi se sve u jednom trenutku iz komande brigade našlo u operativnoj sali takvih dimenzija, ona sigurno ne bi mogla da primi, to je negde 25, 30 ljudi tog... tog najužeg dela. Međutim, radilo se smenski. Jedan deo starešina je uvek bio upućivan po odluci komandanta i po onom principu kontrole u jedinice radi sticanja uvida i pomoći. Jedan deo je obilazio i jedinice po dubini: pomoćne jedinice i jedinice logistike, i to u smislu pružanja pomoći i rešavanja određenih problema, ali jedan deo je uvek morao biti tu. U toj operativnoj sali bila je i stanica veze, gde je Vukolevac na stanici veze primao naređenje i informacije i direktno se moglo čuti u svakom delu operativne sale komunikacija sa... sa jedinicama ili sa pretpostavljenom komandom, ako su šta izveštavali ili šta tražili od strane komande brigade.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Dakle, u proseku, ako onih 30 pripadnika užeg kruga komande ne bi bilo tamo u kući, recite nam koliko osoblja bi otprilike bilo tamo u toj kući u bilo kom trenutku, da li pola tog broja – koliko?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Pa, petnaestak ljudi je bilo u najvećem delu vremena, a petnaestak ljudi je i bilo kad su vršena referisanja redovna. Znači, uži deo komande i komandanti jedinica – to bi bila ta cifra od petnaestak ljudi.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. Ranije ste rekli da je jedan deo vaših poslova bio i da primete izveštaje i da predlažete određene mere i da pomažete u procesu donošenja odluka. Da li to zapravo znači da ste vi na neki način beležili naređenja koja su stizala u štab sa drugih mesta? Da li je i to bio jedan od vaših zadataka, da to beležite?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da, bio je jedan od zadataka da se u ratni dnevnik, tako i u načelima stoji – unose najvažniji događaji koji nisu regulisani pisanim naređenjem, a to su akti i naređenja koja su stizala iz pretpostavljene komande i akti tipa izveštaja, koji su stizali od potčinjenih jedinica. I unošena su i zapažanja starešina koji su u zadacima kontrole boravili u jedinicama u... na liniji fronta, odnosno u Vukovaru, i svaki drugi podatak.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li se može reći za ratni dnevnik da je svrha vođenja tog ratnog dnevnika da se prikaže jedna sveobuhvatna slika svih važnih događaja koji su se dešavali u zoni Operativne grupe Jug, a takođe i da se zabeleže i sva važna naređenja i svi važni izveštaji koji su pristizali i koji su se odatle slali, kako bi komandant ili neko ko je trebao da pogleda recimo ratni dnevnik da vidi kakva je tačno situacija u Operativnoj grupi Jug, kako bi se stekao jedan opšti dobar pregled svih značajnih događaja i aktivnosti. Da li bi to moglo tako da se kaže?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Baš tako.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ratni dnevnik kao najsveobuhvatniji dokument u smislu prikazivanja najvažnijih događaja, o čemu smo sad govorili, da li bi za njega moglo da se kaže da on predstavlja jedan sveobuhvatni pregled svakodnevnih važnih događaja, odluka i naređenja, ili postoji neki drugi dokument koji je sveobuhvatniji od ratnog dnevnika?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Kad su u pitanju događaji koji nisu stizali pisanim putem, ratni dnevnik je najobuhvatniji. Ali kad su u pitanju akti koji su pisani, delovodnik akata koja se uvode u kancelariji opštih poslova je najobuhvatniji dokument.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada kažete da je delovodnik akata verovatno najsveobuhvatniji, da li mislite u smislu detalja ili u smislu pojedinačnih incidenata koji su obuhvaćeni tim aktima?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Neki akt pisani, bilo da je naređenje pretpostavljene komande ili izveštaj potčinjenih, nije morao biti unet u ratni dnevnik, ali je zavodjenjem pod određenim brojem, morao biti uveden u protokol delovodnika u kancelariji opštih poslova. I u tom delovodniku se praktično moraju i nalaze sva akta koja su stizala ili sa višeg nivoa ili od potčinjenih sastava. A sve ono... i jedan deo tih akata je za... za... zabeležen i u ratni dnevnik. A sve ostalo što nije stizalo kao... kao pisani dokument, a dolazilo se do saznanja na osnovu izveštaja kontrolnih starešina, na osnovu izveštaja komandanata preko sredstava veze, na osnovu izveštaja potčinjenih... dežurnom operativnom u operativnoj sali u vreme kad se ni... kad se nisu operativci nalazili, to je... e to je moralo biti beleženo, i beleženo je u ratni dnevnik.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Što se tiče delovodnika koji ste spomenuli, mislim da ste rekli da su se tamo beležili izveštaji, naređenja i bilo koji dokument koji bi pristigao. Da li to znači da je tamo morao da bude zabeležen svaki izveštaj i svako naređenje - po protokolu?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Svaki izveštaj i svako naređenje koje je dolazilo iz pretpostavljene komande moralo je proći kroz delovodnik akata. U našim potčinjenim sastavima, u potčinjenim jedinicama, nije se vodio delovodnik akata, makar ne u svim, koliko se sećam. Tako da bi ti podaci i ti akti koji su pristizali u komandu brigade bez zavodjenja u potčinjenim jedinicama bili neformalni za delovodnik, i takvi nisu ni zavodeni. Ali mislim da je većina akata od potčinjenih jedinica zavodena... zavodena u delovodnik. Jer onaj koji piše akt, i kad taj akt dođe u kancelariju opštih poslova, on se zavodi i naznačuje onome na koga je... dostavlja se onome na koga je naznačen.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Dakle, na osnovu ovoga što ste sada rekli, da li to znači da se u tom delovodniku takođe zavode i svi izveštaji i sva naređenja koja se šalju, pored onih koja se primaju ili ne?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Naravno, mi govorimo o izveštajima i naređenjima u pisanoj formi?

SVEDOK TRIFUNOVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH: Časni Sude, znam da je ostalo još dva minuta do kraja, ali mislim da bi sad bio pogodan trenutak da prekinemo sa radom, a vezano za...

SUDIJA PARKER: Hvala vam.

TUŽILAC SMITH:... celinu teme.

SUDIJA PARKER: Onda ćemo da završimo za danas sa radom. Nastavljamo sutra u 9.00 časova, jer nećemo moći da zasedamo u popodnevnom terminu, jer će sudnicu da koristi Žalbeno veće.

Fond za humanitarno pravo

